

Celje - skladišče

D-Per

214/1969

1119690544, 11

COBISS 0

OSREDNJA KNJ. CELJE

Leto XII.
St. 11
12. 8. 1969

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

POLLETA JE ZA NAMI...

Upravni odbor in delavski svet sta pretehtala rezultate in sprejela smernice

Družbeni plan za letošnje leto smo sprejeli na 9. redni seji delavskega sveta 27. decembra lani, s predvidenim bruto produktom 297.850.000 din in 35.000 tonami proizvodnje, kar je v primerjavi z letom 1968 po količini za 25 odstotkov, po vrednosti pa za 29 odstotkov več.

V primerjavi s I. polletjem 1968, smo v letu 1969 dosegli ugodne rezultate, saj je proizvodnja po količini večja za 15 odstotkov, po vrednosti pa za 33 odstotkov. Realizacija pa je večja za 23 odstotkov.

Planskih nalog v I. polletju 1969 nismo dosegli niti pri proizvodnji, niti pri realizaciji. Vzrokov za nedoseganje plana je več: pomanjkanje nekaterih vrst materiala, večji izpadi kapacitet, visoki stroški, porast zalog, zmanjšanje likvidnosti itd. Največji vzrok pa so spremenjene razmere na tržišču. Zaradi večjega uvoza in zaradi večje proizvodnje v konkurenčnih podjetjih, je tržišče dobro založeno z artikli, ki jih mi proizvajamo (zlasti velja to za emajlirano posodo). Prodaja je čedalje težja, to pa tudi zaradi tega, ker kvaliteti naših proizvodov posvečamo premalo pozornosti.

Imamo precejšnje zaloge sezonskih artiklov, za katere bo večje povpraševanje od meseca avgusta dalje. Ta proizvodnja nam bo omogočala izpolniti planske naloge in s tem doseganje skladov, ki jih nujno potrebujemo za vlaganje v investicije in obratna sredstva.

REZULTATI POSLOVANJA

Proizvodnja po količini je za 15 odstotkov višja, kot v prvem polletju 1968, po vrednosti 33 odstotkov, realizacija 23 odstotkov, izvoz 14 odstotkov. Plan pa pri vseh teh postavkah, razen pri izvozu, ni bil dosežen.

Nedoseganje plana in visoki stroški so privedli do nezadovoljivih rezultatov poslovanja v prvih šestih mesecih letošnjega leta.

Pripomniti pa moramo, da je v letu 1969 prišlo do spremembe v formiranju dohodka tudi zaradi prehoda na drugačen obra-

čun, (po katerem pokrivalo v celoti vse fiksne stroške). Po sistemu obračuna v letu 1968 bi dobili boljši finančni rezultat - vsaj navidezno. V 100 odstotnem pokrivanju fiksnih stroškov imamo vsekakor določeno rezervo.

Sredstva podjetja so v primerjavi s prvim polletjem 1968 višja za 33 odstotkov. Povečala so se osnovna sredstva, obratna sredstva, kot tudi sredstva rezervnega sklada.

Ugotovljamo pa močno poslabšanje likvidnosti podjetja.

Razmerje med kupci in dobavitelji se je izenačilo. Zaradi splošne slabe likvidnosti gospodarstva vršijo vse gospodarske organizacije izreden pritisk na plačila dobav materiala in uslug. Tudi naše podjetje pospešeno podvzema ukrepe za izterjavo, asignacije in kompenzacije, s čemer v sedanji situaciji lahko doprinesemo k splošnemu znižanju višine terjatev in obveznosti.

Terjatve do kupcev so porasle tudi zaradi daljših plačilnih rokov, s katerimi smo delno reševali vprašanja skladiščenja.

Visoke zaloge, visoke terjatve, večja proizvodnja in nepovečan vir obratnih sredstev povzročata težave v zvezi s poravnavo naših obveznosti do dobaviteljev in s tem tudi težave v zvezi z nabavo materiala in opreme.

Za povečanje proizvodnje in realizacije smo napram letu 1968 povečali kredite za obratna sredstva. Zato je izredno slaba likvidnost.

PROIZVODNJA

Planirane proizvodnje po količini in vrednosti nismo dosegli v nobenem mesecu prvega polletja. Plan proizvodnje po količini smo dosegli mesečno od 87 do 99 %. Polletni plan po količini smo dosegli 93 %. V primerjavi z istim obdobjem lani pa smo proizvedli 15 % več.

Plan proizvodnje po vrednosti smo dosegali mesečno od 85 do 98 odstotkov. Polletni plan po vrednosti smo dosegli 91 odstotno, v primerjavi z istim obdobjem lani pa smo proizvedli 33 odstotkov več.

IZ VSEBINE TE ŠTEVILKE:

- Polletni pokazatelji gospodarjenja
- Delo organov upravljanja
- Od tu in tam v tovarni
- Standardizacija
- Strojna obdelava podatkov
- Mladi nam, o nas, o sebi
- Počitnice v Makarski, na Kornatih
- Glas upokojeincev

PRODAJA

Od celotne prodaje je bilo realizirano na domačem tržišču 91 odst. in 9 odst. na tujem.

Plan realizacije je bil dosežen v prvem poletju 93 odstotno. Nedoseganje planskih nalog je posledica raznih okolnosti, ki v letu 1969 v mnogo večji meri od prejšnjih let vplivajo na tržišče. Mnogo težav izvira tudi po krivdi podjetja samega, predvsem velja to za nedoseganje plana proizvodnje in realizacije v obratu, težave v zvezi s skladiščenjem, vprašanje kvalitete, ne najboljši posluh do zahtev tržišča, sezonska prodaja in ne-

zadostne kapacitete, predvsem v delovnih strojih.

DELOVNA SILA IN OPRAVLJENE URE

Zadnjega junija 1969, je bilo v podjetju zaposleno 3.968 delavcev, od katerih je v obratu v Kruševcu 60 in v obratu v Bistrici 380 oseb.

Na novo se je zaposlilo 313 oseb, izstopilo pa 288 oseb.

Skupno je bilo v prvem polletju 1969 opravljeno 4.638.794 plačanih ur, v enakem obdobju 1968 pa 4.544.675. Od tega nadur I-VI 1969 110.638, nadure I-VII 1968 97.348, kar je za 14 % več kot v enakem obdobju lani.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sklep članov kolektiva

uprave, vzdrževalnih služb, odpreme in transporta, sektorja kvalitete, skladišč...

Člani delovnega kolektiva tovarne EMO - emajlirnice, metalne industrije in orodjarne - v Celju na zboru delovnih ljudi 8. avgusta leta 1969 ugotovljamo, da

- se ne moremo strinjati z zadnjo odločitvijo ZIS, da gradnja dveh cestnih odsekov v Sloveniji ne bo upoštevana v četrtem predlogu za kredite mednarodne banke;
- je sedanji nerazumljivi sklep ZIS zavora za razvoj turizma v vsej državi in da bo takšen sklep dejansko prizadel jugoslovansko gospodarstvo;
- vprašanje hitre ceste ne sme biti odprto, saj so razmere na sedanjih prometnih žilah nevzdržne in bodo že v prihodnjem letu brez dvoma vplivale na upadanje obiskov tujih turistov;
- je stališče IS SRS objektivno in v skladu s težnjami naše gospodarske poreformske politike ter ga v celoti podpiramo.
- in zato zahtevamo, da je na osnovi stališč in zahtev ter spontane reakcije v vsej Sloveniji potrebno o tem vprašanju ponovno sklepati in ob tem upoštevati ves potek dogodkov v zvezi s hitro cesto.

MINILO JE POL LETA

OSEBNI DOHODKI

Osebnih dohodkov so se izplačevali po pravilniku o delitvi dohodka in delitvi OD z manjšimi korekcijami pri analitični oceni nekaterih starih in novih delovnih mest. Vsi ceniki, potrjeni od UO, veljavni za formiranje mase OD, so se uporabljali, razen v obratu radiatorjev.

1/1-1969 so se povišale obračunske osnove vseh delovnih mest za 40%, ob isti masi OD kot po stari analitični oceni. Manjša korekcija je bila na račun nočnega dela in pa da nobeden od zaposlenih ni mogel po polnem delovnem času zaslužiti manj kot 500 din. Po sklepu DS se od 1/2 dalje obračunava in izplačuje 5% notranje posojilo s pogojem, da OD v povprečju ne morejo noben mesec biti nižji od povprečnih OD v letu 1968, to je 851 din za 200 ur. Norme se niso korigirale za 40%, ostale so iste, ker bomo prešli v bližnji prihodnosti na obračun na časovne norme.

Za osebne dohodke je bilo izplačano letos v primerjavi s prvim polletjem 1968 5% več. Pri pomniti pa moramo, da v OD za leto 1969 ni 4% prispevka za stanovanje in 1% za Skopje.

RAZVOJ PODJETJA

V prvem poletju 1969 ni bil iz proizvodnega programa črtan noben izdelek niti dimenzija. Ponovno pa so bili vključeni nekateri izdelki, ki so bili preje črtani iz kataloga.

Razvito kot tudi osvojeno je bilo nekaj novih izdelkov, narajeno pa je bilo tudi dokaj izboljšav. Proučeno je bilo večje število patentov.

OSTALI PODATKI

Prostovoljno delo in posojilo

V januarju smo po sklepu samoupravnih organov izvršili prostovoljno delo za finansiranje depandanse na Golteh. Protivrednost izvršenega dela, ki je ostala v dohodku, znaša 110.757. V februarju pa smo uvedli 5 odstotni defez članov kolektiva od OD, ki je v I. polletju, delno pomagal k boljši likvidnosti, saj uporabljamo vse zneske začasno kot obratna sredstva. Vsega je bilo vplačano že 1.216.947 din.

Socialne dajatve

V I. polletju 1969 smo imeli v Celju 3.275 bolniških primerov. Skupno je bilo izgubljenih zaradi bolezni do 30 dni 27.502 del. dni, nad 30 dni 8.165 del. dni in poroda 5.946 delovnih dni.

V istem obdobju leta 1968 pa je bilo: izgubljeno zaradi bolezni do 30 dni 24.127 del. dni, nad 30 dni 8.363 in poroda 7.324 del. dni.

Stalež bolnikov znaša 6,75, v I. poll. 1968 pa 6,33.

Enota za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami

je zaključila I. polletje z dohodkom, pokrila izplačane OD ter dosegla dobička za sklade v višini 25.944 dni (v enakem obdobju 1969 82.506 din).

Mehanografski center

Tudi mehanografski center je prvo polletje zaključil z uspehom. Posluje z lastnimi sredstvi, nima najetih kreditov. Dobitka za sklade je ustvaril 654.071 din.

Počilniški dom Crikvenica

je zaključil svoje poslovanje do 30. junija z izgubo. Izguba je opravičljiva zaradi:

1. prenižkih cen penziona;
2. izredno slabe zasedbe kapacitet v mesecu juniju.

PREDLOGI UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE STANJA V DRUGI POLOVICI 1969

Upradni odbor je obravnaval poročilo o poslovanju za prvo polletje na seji 28. julija 1969 ga potrdil in predlagal delavskemu svetu v potrditev.

Na podlagi poročila, razprave in danih predlogov in pripomb predlaga UO naslednje ukrepe za izboljšanje gospodarskega stanja v drugem polletju 1969:

1. Načrtno je treba znižati stroške po vseh pozicijah stroškov, na katere lahko vplivajo službe, če se gibljejo v okviru plana in za morebitne odklone navzgor zreducira do konca leta na nivo plana in izpod.

2. Neizpolnjevanje planskih proizvodnih in prodajnih nalog povzroča podražitev stroškov za enoto proizvoda in celotni obračun ter s tem izpad dobička za sklade in večje OD članov kolektiva. Zato moramo proizvodnjo dosegati v takih količinah, da dosežemo cilje, ki smo si jih z gospodarskim planom ustvarili za leto 1969 in ki so obvezni za vse službe, neodvisno od vrednostnih postavk, ki se zaradi sprememb prodajnih cen od časa do časa menjajo.

Mesečni operativni plani ne smejo iti v proizvodnjo, dokler niso s kontrolo zagotovljeni dobičkovi cilji podjetja. Ta odgovornost je naložena vodstvenim službam s sklepom DS o potrditvi zasnov gospodarskega plana dne 27/12 1968 za leto 1969.

DELO UO IN DS

Upradni odbor je na eni zadnjih sej razpravljal o razvojnem programu proizvodnje do leta 1980 in o periodičnem obračunu za prvo polletje tekočega leta. O razvojnem programu do leta 1980, ki ga je predložil sektor ekonomsko tehničnih raziskav, se je razvila po podrobnih obrazložitvi, ki jo je dal Miro Jančigaj, živahna razprava, v katero je posegel tudi podpredsednik občinske skupščine v Celju Dušan Burnik, ki je prisostvoval tej seji.

Upradni odbor je sklenil, da se predloži ta program v razpravo in potrditev delavskemu svetu, da sklepa o skorajšnjem začetku izvajanja prve faze razvojnega programa, ki obsega graditev hale za proizvodnjo surovih delov za peči, pomivalnih omarič, razrezovanje coilsov itd.

V zvezi s periodičnim obračunom za prvo polletje tekočega leta je upravni odbor sprejel številne sklepe, ki bodo predloženi v razpravo delavskemu svetu.

Delavski svet je bil sklican 6. avgusta in je razpravljal o sledečem: poslušal je poročilo o izvršitvi sklepov in poročilo o delu upravnega odbora, razvojni program do leta 1980,

spremembe pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in ostala vprašanja v zvezi s poslovanjem podjetja.

Delavski svet je sklenil, da sprejme razvojni program do leta 1980, ki ga je predložil upravni odbor in da se prične s pripravami za gradnjo hale, ki naj bi bila zgrajena do 1. avgusta 1970. leta. Ta hala bi stala dvajset milijonov novih dinarjev, zagotoviti pa je treba tudi sredstva za opremo, tako, da bi se lahko začela redna proizvodnja že s prvim julijem leta 1970. O programu bomo podrobneje še poročali.

Delavski svet je v zvezi s poročilom o gospodarjenju v prvem polletju tekočega leta in na podlagi danih predlogov in pripomb sprejel sklepe, po katerih se bo treba ravnati, da bomo dosegli in po možnosti tudi presegli letni plan proizvodnje.

Stroške vseh vrst je treba načrtno zniževati. Neizpolnjevanje planskih nalog povzroča večanje stroškov za enoto proizvoda, s tem pa pada dohodek za sklade in realnejše osebne dohodke. Količinsko proizvodnjo moramo dosegati tako, kot je planirano, če hočemo doseči cilje, ki smo si jih postavili z

V naslednjih poslovnih mesecih morajo službe realizirati dobičkovne cilje podjetja. Če pa mislijo, da je to nemogoče, potem morajo podati takoj pismeno obrazložitev samoupravnim organom, zakaj moramo odstopiti od ciljev, zastavljenih v gospodarskem planu. Vsak sektor in vsaka služba, ki je za to odgovorna, mora po pregledu tega poročila v pisni obliki dostaviti vodstvu podjetja načrt, kako bo do konca leta 1969 dosegla dobičkovne cilje, ki jih na osnovi sklepov in zasnov o potrditvi gospodarskega plana za leto 1969 vodstvene službe morajo realizirati.

3. Podzeti je treba vse možne ukrepe za znižanje zalog blaga in s tem doseči delno sprostitve obratnih sredstev.

4. Podzeti je treba ukrepe za ureditev kvalitete v proizvodnji.

5. Za doseg boljšega rezultata poslovanja se mora izboljšati delovni red in delovna disciplina v vseh sektorjih in obratih, na vseh delovnih mestih.

6. Vsi sektorji in obrati in vsak posameznik na svojem delovnem mestu se morajo potruditi, da bo podjetje doseglo predvideni družbeni plan za tekoče leto v vrednostnem znesku 35 milijard starih dinarjev.

Delavski svet je na 15. seji 6. avgusta priporočila in smernice upravnega odbora sprejel.

družbenim planom za leto 1969.

Mesečni operativni plani morajo biti skrbno sestavljeni in se jih ne sme dati v izvršitev proizvodnji, če z njimi niso zagotovljeni poslovni cilji podjetja, ki zahtevajo optimalni dohodek. Zato so odgovorne strokovne službe v skladu z družbenim planom, ki ga je sprejel delavski svet meseca decembra 1968. leta.

Pred nami je drugo polletje, in v tej dobi do konca leta, morajo strokovne službe realizirati najboljši poslovni rezultat podjetja.

V primeru objektivnih težav, po katerih bi bilo to nemogoče, morajo strokovne službe točno obrazložiti delavskemu svetu, zakaj bi morali odstopiti od ciljev, ki so zastavljeni z družbenim planom.

Delavski svet je v nadalje postavil zahtevo, da mora vsak sektor ali strokovna služba staviti stvaren načrt, kako bodo do konca leta doseženi poslovni in gospodarski rezultati, ki jih zahteva sprejeti družbeni plan.

Za znižanje zalog blaga morajo biti pravočasno izvedeni potrebni ukrepi, kajti tako bomo lahko dosegli delno sprostitve obratnih sredstev.

DELA VSKI SVET JE SKLEPAL...

Na štirinajsti redni seji delavskega sveta, ki je bila v začetku julija je delavski svet, kot smo člani kolektiva predhodno že obvestili v našem listu, razpravljal in sklepal o nekaterih važnih gospodarskih in drugih vprašanjih.

Iz poročila o izvršitvi sklepov delavskega sveta sledi, da je še v teku izvršitve sklep o prodaji vile na Miklavškem hribu preko javne licitacije. Ena licitacija za prodajo te vile je že bila, vendar ni uspela. Pričakujemo razpis nove javne licitacije, ki jo bo izvedel sektor poslovnih odnosov — pravna služba.

Tudi sklep glede prehoda na dvainštirideset urni delovni teden je v teku priprav na ponovno obravnavo na delavskem svetu. Po tem sklepu so o predlogih posebne komisije, ki je pripravila predlog za prehod na skrajšani delovni teden razpravljale družbeno politične organizacije in obratni sveti. Vprašanje prehoda na dvainštirideset urni delovni teden bo nedvomno postavljeno na dnevni red prihodnje seje delavskega sveta.

Delavski svet je na eni zadnjih sej sklenil, da se izdela analiza dela in pogojev dela v učni delavnici glede na dosedaj dosežene rezultate. Tudi ta sklep je še v teku izvršitve in bo ta analiza izdelana za prvo prihodnjo sejo.

Na seji so obravnavali poročilo o delu upravnega odbora, ki ga je podal namestnik predsednika upravnega odbora Konrad Končan. Delavski svet je to poročilo odobril in potrdil nekatere sklepe upravnega odbora. Ti sklepi zadevajo likvidacijo inventurnih razlik ugotovljenih po stalni inventurni komisiji, nekatere spremembe analitične ocene delovnih mest, odpise zamudnih obrestí, nabavo inventarja za potrebe počitniškega doma v Crikvenici, ter nekatere spremembe v komisijah delavskega sveta.

Za namestnika predsednika komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti je bil imenovan Herman Lihteneger, Anton Rojce pa razrešen dolžnosti. Za predsednika odbora za varstvo pri delu pa je bil imenovan Anton Gajšek, dosedanjí predsednik Anton Pišek, ki je odšel iz podjetja, pa je bil razrešen te funkcije.

Imenovana je bila tudi komisija za vskladitev statuta podjetja in drugih notranjih pravnih aktov s spremembami, ki nastajajo po XV. amandmaju zvezne ustave. V to komisijo so imenovani: Franc Knafelc kot predsednik in člani; Anton Rojce, Tone Ivanič, Dimitrij

Černe, Stane Veninšek, Slavko Vizjak, Franc Ribič, Stane Verbič in Franjo Panza.

Delavski svet je sprejel tudi naslednji sklep o dopustnem dodatku:

Na predlog upravnega odbora se določa naslednji dopustni dodatek, ki se izplača članom kolektiva v letu 1969:

200 din članom kolektiva z OD do 700 din.

150 din članom kolektiva z OD med 700,01 in 1.000 din.

100 din članom kolektiva z OD med 1.000,01 in 2.000 din in

100 din vsi neporočeni člani kolektiva z osebnimi dohodki med 500 in 2.000 din.

Kot poročeni člani kolektiva se smatrajo vdovi in poročeni, kot neporočeni pa samski in razvezani.

Višina osebnega dohodka se računa po poprečju I. tromesečja 1969.

Pravico do dopustnega dodatka v gornjih zneskih imajo vsi člani delovne skupnosti EMO, ki imajo na podlagi ustreznih pravilnikov pravico na letni dopust v letu 1969 ter so sprejeli odločbo o letnem dopustu, razen članov kolektiva, ki imajo poprečja osebnih dohodkov nad 2.000 din.

Nadalje je delavski svet sklenil, da se razširi predmet poslovanja podjetja na otvoritev konsignacijskega skladišča ter prodajo blaga iz tega skladišča, na izvrševanje preiskav materiala in konstrukcij v kovinski in emajlirski stroki ter predmet poslovanja v počitniškem domu v Crikvenici, na nudenje rekreacije in penzijskih uslug ter točenje alkoholnih in brezalkoholnih pijač tudi za tretje osebe.

Obravnavane so bile predlagane spremembe in dopolnitve pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Po teh spremembah, ki jih je delavski svet sprejel je v pravilniku o delitvi osebnega dohodka dodana tudi premija za smotrno izkoriščanje delovnega časa. Ta premija se pri obračunu osebnega dohodka prikazuje ločeno od ostalih osebnih dohodkov tako, kot premija za kvaliteto.

Premijo za smotrno izkoriščanje delovnega časa izračuna knjigovodstvo osebnih dohodkov tako, da k delovnemu osebnemu dohodku posameznika prišteje še premijo v znesku 50 din, če so izpolnjeni pogoji za izplačilo te premije. Ti pogoji pa so:

da delavec ni bil niti enkrat (v mesecu) odsoten z dela zaradi bolezni, da ni bil niti enkrat neopravičeno odsoten z dela, da ni bil niti enkrat v obračunskem mesecu odsoten z dela na račun izrednega neplačanega

dopusta, da ni zamudil na delo, predčasno zapustil delovnega mesta ali bil med delom odsoten za skupno osem in več kot osem ur mesečno.

Na izplačilo premije za smotrno izkoriščanje delovnega časa pa ne vplivajo: redni letni dopust ter izredni plačani dopust, ki je bil odobren na osebno prošnjo delavca vsaj štiriindvajset ur pred nastopom, oziroma v izredno nujnem primeru, pred začetkom rednega dela, porodniški dopust, opravljanje javnih funkcij, predvojaška vzgoja, udeležba v civilni zaščiti, vojaške vaje ter opravljanje na poziv oblastnih organov.

Nadalje je bil spremenjen 43. člen pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Po teh spremembah se novosprejeti delavec ob sklenitvi delovnega razmerja razporedi z odločbo na določeno delovno mesto. V odločbi se mu določi tudi obračunska postavka.

Delavec, ki je na novo sprejet na delo prejme 80 % obračunsko postavko delovnega mesta na katerega je razporejen. Odbitek 20 % od obračunske postavke pa lahko traja toliko časa, dokler posameznik ni uveden v delo na delovnem mestu kamor je razporejen tako, da lahko popolnoma obvlada delo tega delovnega mesta.

Čas priučitve delavca na delovnem mestu pa je predpisan v kriteriju A 2 analitične ocene delovnih mest pod nazivom »potrebna praksa«. Po tem kriteriju pa traja čas priučitve ali potrebna praksa od enega do dvanajst mesecev.

Po spremembah tega člena pa se ne more na delovnem mestu, kjer se zahteva daljša praksa kot dvanajst mesecev zaposliti novince, ki nima delovnih izkušenj za zasedbo takega delovnega mesta, ki si jih je pridobil pri delu na takih ali podobnih delovnih mest, bodisi v pod-

jetju ali drugih podjetjih. Če pa posameznik, ki je bil razporejen na delovno mesto v določeni dobi ne dosega ugodnih rezultatov dela, se premesti na nižje ovrednoteno delovno mesto.

V okviru določil tega spremenjenega člena odloča o znižanju obračunske postavke komisija za delovna razmerja, ki odloči seveda tudi o tem, kdaj se posamezniku prizna polna obračunska postavka na predlog vodje delovne enote.

Delavcem pa, ki imajo ob sprejemu na delo že potrebne delovne izkušnje na delovnem mestu enake strokovnosti, lahko komisija za delovna razmerja, na predlog vodje enote zniža čas odbitka procenta od obračunske postavke.

Novo sprejetim delavcem, ki opravljajo režijska dela in delavcem, ki opravljajo normirana dela, pripada uspeh enote v enakem odnosu kot ostalim delavcem v delovni enoti.

Za pripravnike pa veljajo v času pripravniškega staža posebna določila, ki jih vsebuje pravilnik o pripravnikih. Ti pa se po končanem pripravniškem stažu razporedijo na ustrezna delovna mesta ter se zanje tudi uporabljajo določila tega člena.

Tudi 44. člen pravilnika o delitvi osebnih dohodkov je spremenjen. V tem členu je določeno, da če se delavec po sklepu komisije za delovna razmerja, sprejme na poskusno delo, se mu za čas poskusnega dela dela zniža obračunska postavka, vendar je to znižanje lahko največ do 20 % obračunske postavke.

Procent znižanja obračunske postavke in rok trajanja tega znižanja določi komisija za delovna razmerja na podlagi predloga vodje delovne enote. Čas, ki ga je delavec prebil na poskusnem delu pa se šteje v čas, ki je potreben za priučitev na delovnem mestu.

ej

Iz obrata kovinske predelave

Delavci obrata kovinske predelave se mnogo trudijo pri delu za doseg mesečnega operativnega plana. Kljub temu pa operativni plan za mesec julij ni bil dosežen. Težave pri doseganju plana so bile v tem, da so prihajala dnevna dopolnila za emajlirnico, zlasti za izvoz, ki pa niso bila zajeta v mesečnem operativnem planu. Taka dopolnila se nanašajo na zahtevne operacije pri surovinski izdelavi čajnikov in kotličev.

Poleg tega so bili pogosti izpadi strojev, ki so tako zastareli, da se pri njih kljub skrbnemu

vzdrževanju pojavljajo pogoste okvare.

Popravilo teh strojev pa vzame mnogo dragocenega časa, čeprav se vzdrževalna služba trudi, da bi stroje usposobili; žal tega ne more opraviti tako kot si želijo v obratu, da bi dosegli plan.

Predelovalnica kovin ima tudi velike težave z notranjim transportom, zaradi slabih tal, ki so sicer asfaltirana, vendar se asfalt vdira in topi pod težo transportnih bremen, zaradi raznih olj in drugih maščob ter emulzij. (Nadaljevanje na 4. strani)

NAŠA DOPIŠNA OSEMLETKA

Osnovnošolsko izobraževanje na dopisni način v sklopu »Dopisne delavske univerze — Ljubljana«, se je v našem podjetju začelo v letu 1967. Ta način študija je zelo ugoden za zaposlene člane kolektiva. Predavanja so dvakrat tedensko v prostorih podjetja, ob času, ki je najbolj primeren slušateljem. Zraven rednih predavanj je nudena še dodatna strokovna pomoč pri težjih poglavjih, kot je matematika, fizika. Izpiti se polagajo v podjetju ob terminih, katere določijo slušatelji. Uspeh dosedanjega šolanja je razviden iz spodnje tabele. Za šolsko leto 1968/69 so navedeni uspehi do junijskega roka. Tu niso upoštevani slušatelji, ki bodo končali šolanje v septembru, le-ti morajo opraviti v jesenskem roku 2 do 3 izpite.

Stopnja šolanja	Šolsko leto 1967/68				Šolsko leto 1968/69			
	vpis	izstop	končalo %	povprečna ocena	vpis	izstop	končalo %	povprečna ocena
I. stopnja								
5—6 razred	3	1	66,6	2,9	24	4	58,3	2,6
II. stopnja								
7—8 razred	24	1	37,5	2,9	17	6	64,7	2,9

TUDI V ŠOLSLEM LETU 1969/70 BOMO SODELOVALI Z »DOPISNO DELAVSKO UNIVERZO — LJUBLJANA«. V IZOBRAŽEVALNEM CENTRU BOMO IZVEDLI EVIDENČNI VPIS ZA I. STOPNJO 5. IN 6. RAZRED TER II. STOPNJO 7. IN 8. RAZRED ŠOLANJA. PRI ŠTEVILU 15 SLUŠATELJEV SE BO V PODJETJU USTANOVILO ŠTUDIJSKA SKUPINA Z VSEMI UGODNOSTMI, KI SO NAVEDENE V PRVEM DELU.

V KOLIKOR SLUŠATELJ KONČA ŠOLANJE V REDNEM ROKU, TO JE V 18 MESECIH, SE MU POVRNE 50% ŠOLNINE. FINANČNA UGODNOST VELJA TUDI TAKRAT, CE NIMAMO LASTNE ŠTUDIJSKE SKUPINE.

VSI ČLANI KOLEKTIVA, KI ŽELE ŠTUDIRATI NA TA NAČIN, SE NAJ PRIJAVIJO V IZOBRAŽEVALNEM CENTRU. NA LISTU PAPIRJA NAJ NAVEDIJO IME IN PRIIMEK, DATUM ROJSTVA, ODDELEK, KJER DELAJO IN RAZRED, KI SO GA USPEŠNO KONČALI.

JOŽE ČERNELČ

Iz obrata kovinske predelave

(Nadaljevanje s 3. strani)

V obratu je bil pred časom napravljen poseben preizkus s specialnim asfaltom, pri čemer se je izkazalo, da ta asfalt v celoti odgovarja pogojem notranjega transporta. S tem asfaltom bi morali čimprej asfaltirati vse transportne poti v predelovalnici kovin. Prevoz bi bil tako hitrejši, čeprav taka rešitev še ne pomeni prave rešitve notranjega transporta, ki bi ga bilo treba modernizirati z raznimi sodobnimi tehnološkimi izboljšavami.

Z izboljšanjem kvalitete dela in delovne discipline na vsakem delovnem mestu v predelovalnici kovin lahko preidejo v najkrajšem času na 42 urni delovni teden. Poleg tega pa mora dobiti

ta obrat do podrobnosti pripravljene vse pogoje od strani strokovnih služb za realizacijo mesečnega operativnega plana.

Problem v obratu je tudi ta, da so norme na operacijah starejših artiklov v nekaterih delavnicah nerealne in jih je treba nujno vskladiti z ostalimi normami. Ceniki za predelovalnico kovin pa morajo biti stvarni zbir norm, kar pa doslej niso, in s tem razumljivo predelovalnica kovin pride nujno do negativnega obračuna v ekonomski entoti.

Do teh nerealnih norm je prišlo predvsem zaradi večkratne korekcije časov, medtem pa se je norma pri izboljšavah in modernjših tehnoloških postopkih, takoj popravila navzdol.

NOVA KOTLARNA OBRATUJE

Nekateri se še gotovo spominjate, da je začel lansko leto ob tem času Emajlirec objavljati vrsto člankov, s katerimi smo v sliki in besedi spremljali rast nove kotlarne. Že pred novim letom pa se je ta naša vez z bodočim energetskim objektom pretrgala, kotlarina je bila v glavnem dograjena.

Takrat, nekaj dni pred Silvestrovim, so lahko budni spremljevalci nove gradnje nekajkrat opazovali črn dim, ki se je valil iz tretjega dimnika — gledano po velikosti — v naši tovarni. V novi kotlarni so prvič stekli elektromotorji, ventilatorji in črpalke; oljni gorilniki so požrli prve litre nafte in jih izbruhali kot žareče ognjene zublje v notranjosti kotlov.

Toplote pa iz nove kotlarne še ni bilo. Novemu srcu kotlarne, če lahko tako rečemo, je manjkalo še nekaj drobnarij — žal bistvenih drobnarij — predvsem pa je bilo srce tovarniškega organizma še brez glavnih žil, cevovodov, za povezavo s posameznimi udi, porabniki toplote, ki so razsejani po obratih.

V naslednjih mesecih so bili dograjeni tudi cevovodi, opravljeno je bilo precej pomanjkljivosti, zamenjani so bili slabi deli itd.

Kdaj pa se je začelo zares, je težko reči. Če ne takoj po prvomajskih praznikih, pa prav gotovo sredi junija.

Takrat, 5. maja, je prvič zavrela voda v kotlih. Kotle in cevovode ter vse ostalo, kar je novega, je bilo treba namreč izkuhati, kar bi pomenilo nekako isto kot prekuhati novo posodo, da se dobro očisti, preden se jo uporablja za redno kuhanje. Seveda je trajalo tako izkuhanje v kotlarni malo dalje kot v domači kuhinji in sicer kar teden dni. Takrat so več ali manj vse naprave že tudi pokazale, kaj trenutno zmorejo. Nekaj je bilo v redu, seveda pa marsikaj že zopet ne. In od tistega slabega je bilo treba spet izboljšati, kar je bilo mogoče. Žal se vse še ni dalo urediti in, kot kaže, se tudi še ne bo takoj.

Poskusni kurjač iz Termoelektra je po izkuhanju kotlov odšel spet drugam in se vrnil v drugi polovici junija, ko je bilo vse toliko nared, da bi kotlarina lahko dajala toploto tudi porabnikom, zaradi katerih je bila pravzaprav zgrajena.

Od 22. junija pa do danes, 30. julija, ko je bil ta članek sestavljen, je nova kotlarina po-

skusno obratovala ter v resnici že tudi dajala toploto porabnikom v obratih in to menda v splošno zadovoljstvo. Večina v podjetju tega najbrž sploh ni vedela; samo nekateri, ki imajo opraviti s toplotnimi napravami, so opazili, da je bolje kot prej, ko so jo dobivali še iz stare kotlarne. Želimo si lahko le, da bi šlo tako in še bolje naprej.

Najbrž bo prav, če se spomnimo še na to, kaj smo lani ob prvih zemeljskih delih pisali o začetku obratovanja nove kotlarne. Različni datumi so bili navedeni, kot zadnji rok za začetek poskusnega obratovanja pa je bil menda imenovan 31. oktober. Zakasnili smo torej do brega pol leta, kar pomeni tudi približno 60-odstotno prekoračen čas, ki je bil predviden ob podpisu pogodbe.

Porod je bil torej težak. Kakšen pa bo otrok, zdrav ali kilav, bomo videli v prihodnjih mesecih in letih.

Ajdnik Rafko

Razne novice

V obratu kovinske predelave je bilo zaradi nizkih osebnih dohodkov odobrena za mesec junij časna akontacija v znesku 17.500 din katero je ta obrat obvezen vrniti v treh obro-

Upravni odbor opozarja obrat emajlirnice, naj se čimbolj potruži za izdelavo kvalitetnih izdelkov.

Zaradi nujnosti zagotovitve nemotene poteka proizvodnje v emajlirnici v Kruševcu bo v tem obratu zgrajen objekt za oskrbo z industrijsko vodo, nabavljen pa bo tudi razmaševalni stroj, kar bo financirano iz sredstev poslovnega sklada.

Direktorji sektorjev so tudi odgovorni za poostriitev discipline glede privatnih izhodov med delovnim časom delavcev, ki delajo na režiji. Privatni izhodi so glede na sklepe samoupravnih organov dovoljeni le v izjemnih primerih kot so slučaj smrti, bolezni, nesreče in podobno. kih.

STANDARDIZACIJA

Standardizacija je neke vrste esperanto za proizvode; olajšuje življenje in prispeva k višanju življenjskega standarda, prav tako pomaga tudi državam v razvoju pri osvajanju dimenzij in oblik.

Šved ima mnogo standardov, ki so na visokem nivoju. Tako izgleda njegovo vsakodnevno delovno življenje kot dolg niz standardnih poslovnih oblik, standardnih pisal, pražene kave na standardni način, skuhane iz standardne zmlate kave in verjetno pipe iz standardne skodelice iz plastične mase ter uporablja pri tem standardne kocke sladkorja. Po končanem standardnem osemurnem delovnem dnevu morebiti zastane pod standardno ulično svetilko s standardno žarnico, da pogleda na uro predno stopi iz standardnega pločnika skozi standardni, prilično hladni švedski večer do svojega stanovanja, v katerem je vse od stropa do kuhinjskega pralnika standardno ali napravljeno s standardno opremo in po standardnih postopkih.

Bilo bi nesmiselno trditi, da je v tem nekaj čisto švedskega. Resnica je, da je tu tudi nekaj čisto angleškega, nemškega, kanadskega, ameriškega, ruskega, holandskega itd. V vsaki industrijski državi so povsod prisotni standardi kot hladno strašilo in vendar neizbežni kot sta davek in smrt.

Mar ne bi bil standardizirani svet strašno zamorjen?

Kot navadno imamo standardni odgovor na to. Ta se glasi: standardna opeka sama po sebi nič ne predstavlja, če obstaja arhitektura brez duha, vendar ne pozabite kakšna dela je ustvaril Mozart s tistimi malimi standardnimi notami.

Srečko Centrih

Novo v standardoteki

Izdelava standardov. Smernice za obliko in redakcijo standardov	JUS A. A0. 003
Srednja mast za ležišča	JUS B. H3. 554
Gravimetrično določanje kositra v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 166
Volumetrično določanje kositra v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 167
Gravimetrično določanje cinka v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 168
Polarografsko določanje cinka	JUS C. A1. 169
Kompleksometrično določanje cinka v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 170
Volumetrično določanje mangana v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 171
Fotometrično določanje mangana v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 172
Gravimetrično določanje silicija (metoda s perklorno kislino)	JUS C. A1. 173
Fotometrično določanje silicija	JUS C. A1. 174
Gravimetrično določanje niklja v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 175
Elektrolitično določanje niklja v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 176
Fotometrično določanje niklja v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 177
Gravimetrično določanje aluminija v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 178
Fotometrično določanje aluminija v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 179
Volumetrično določanje arzena v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 180
Fotometrično določanje antimona v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 181
Gravimetrično določanje žvepla v bakrovih zlitinah	JUS C. A1. 182
Jeklene vrvi. Imena in definicije	JUS C. H1. 020
Jeklene vrvi za vitle in slične naprave.	
Konstrukcija in tehnični podatki	JUS C. H1. 051
Jeklene vrvi za rudarske izvozne naprave.	
Okrogle vrvi iz žic enakega imenskega premera	JUS C. H1. 052
Jeklene vrvi za rudarske izvozne naprave.	
Okrogle vrvi	JUS C. H1. 053
Plastične mase. Tolerance dolžinskih mer in oblik	JUS G. A1. 500
Postopek določanja menjave mehanskih lastnosti po	

delovanju kemičnih substanc	JUS G. S2. 615
Določanje odpornosti proti kemičnim vplivom	JUS G. S2. 622
Določanje migracije mehčalca	JUS G. S2. 661
Določanje migracije barve	JUS G. S2. 662
Vpliv plamena na eno stran folije ali umetnega usnja	JUS G. S2. 721
Določanje vnetljivosti in hitrosti gorenja plastičnih mas v obliki folije ali tanke plošče	JUS G. S2. 722
Nazivna odstopanja za osi za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 180
Nazivna odstopanja za osi za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 181
Nazivna odstopanja za osi za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 182
Nazivna odstopanja za osi za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 183
Nazivna odstopanja za izvrtine za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 190
Nazivna odstopanja za izvrtine za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 191
Nazivna odstopanja za izvrtine za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 192
Nazivna odstopanja za izvrtine za precizno mehaniko in urarstvo	JUS M. A1. 193
Vijaki z nizko cilindrično glavo, s šestostranično luknjo, fine stopnje izdelave	JUS M. B1. 125
Preklopne matice za cevne spojke in priključke s konično razširjenim koncem cevi	JUS M. B1. 855
Cevne spojke in priključki s konično razširjenim koncem cevi	JUS M. B6. 600
Cevni nastavki za priključke. Oblike in mere	JUS M. B6. 612
Kolenasti cevni nastavki za priključke. Oblike in mere	JUS M. B6. 613
Cevni nastavki za spojke. Oblike in mere	JUS M. B6. 614
Kolenasti cevni nastavki za spojke. Oblike in mere	JUS M. B6. 615
Trakasti cevni nastavki za spojke. Oblike in mere	JUS M. B6. 616
Cevni nastavki za spajkanje. Oblike in mere	JUS M. B6. 617
Redukcijski cevni nastavki za spojke. Oblike in mere	JUS M. B6. 618
Trakasti cevni nastavki za spojke. Oblike in mere	JUS M. B6. 619
Tesnilne kape za cevne spojke in priključke. Oblike in mere	JUS M. B6. 631
Potisna spojka tipa A, DN = 110 mm	JUS M. B6. 651
Potisna spojka tipa B, DN = 75 mm	JUS M. B6. 652
Potisna spojka tipa C, DN = 52 mm	JUS M. B6. 653
Potisna in sesalna spojka tipa D, DN = 25 mm	JUS M. B6. 654
Sesalna spojka tipa A, DN = 110 mm	JUS M. B6. 661
Sesalna spojka tipa B, DN = 75 mm	JUS M. B6. 662
Sesalna spojka tipa C, DN = 52 mm	JUS M. B6. 663
Stabilna spojka tipa A, DN = 110 mm	JUS M. B6. 671
Stabilna spojka tipa B, DN = 75 mm	JUS M. B6. 672
Stabilna spojka tipa C, DN = 52 mm	JUS M. B6. 673
Stabilna spojka tipa D, DN = 26 mm	JUS M. B6. 674
Slepa spojka tipa A, DN = 110 mm	JUS M. B6. 681
Slepa spojka tipa B, DN = 75 mm	JUS M. B6. 682
Slepa spojka tipa C, DN = 52 mm	JUS M. B6. 683
Slepa spojka tipa D, DN = 25 mm	JUS M. B6. 684
Prehodna spojka tipa A-B, DN = 110/75 mm	JUS M. B6. 686
Prehodna spojka tipa B-C, DN = 75/52 mm	JUS M. B6. 687
Prehodna spojka tipa C-D, DN = 52/25 mm	JUS M. B6. 688
Zavarovalni obroč	JUS M. C2. 418
Svoboden prostor okoli dvigal v zgradbah	JUS M. D1. 030
Osnove izračuna jeklenih konstrukcij dvigal	JUS M. D1. 050
Konstruktivne mere za varnost dela z dvigali	JUS M. D1. 052
Kovinski zaboj za prenašanje vzorcev naftnih derivatov	JUS M. Z2. 180
Kovinska steklenica za prenašanje vzorcev naftnih derivatov	JUS M. Z2. 181
Zavarjene posode za propan - butan 250, 500 in 1000 kg	JUS M. Z2. 250
Zavarjeni rezervoarji za propan - butan 10, 30, 60 in 100 m ³	JUS M. Z2. 600
Preizkušanje emajla. Aparatura za preizkušanje s kisljinami in nevtralnimi tekočinami in njihovimi parametri	DIN 51 157

Planiranje in usmerjanje proizvodnje glavno področje uporabe

Verjetno že vsi člani našega kolektiva vedo, da bomo kmalu dobili nov elektronski računalnik. Skoraj vsi tudi vedo, da nam ga bo dobavila firma IBM, ki je trenutno največji proizvajalec elektronskih računalnikov na svetu. Kaj več pa o zadevi verjetno ni znanega, vsaj večini članov kolektiva ne. Zaradi tega bomo poskušali v tem kratkem sestavku povedati:

- kateri razlogi so privedli do odločitve, da EMO skupaj z ostalimi ustanovitelji Mehanografskega centra kupi nov veliki elektronski računalnik;
- kako, vsaj približno, ta stroj deluje in kakšne so koristi, ki nam jih daje, če ga pravilno »zaposlimo«;
- kako mu je treba streči, torej kaj vse moramo pripraviti preden more stroj pričeti z rednim delom.

OBDELAVA PODATKOV V PODJETJU

Najprej povejmo nekaj splošnih misli o podatkih, ki jih moramo imeti v podjetju na voljo, in pa o obdelavi teh podatkov!

Vsako podjetje, ki hoče v sedanjih razmerah na tržišču uspešno delovati — prepričani smo, da to želi tudi EMO — se mora predvsem prilagoditi tem razmeram. To pa pomeni, da mora podjetje izdelovati tiste predmete, ki jih potrošniki kupujejo. Razumljivo je, da morajo biti ti izdelki na policah v trgovinah prav tedaj, ko jih kupci potrebujejo in zahtevajo, in sicer v tolikšnih količinah, da jih ni niti preveč, seveda pa tudi ne premalo. Toda to še ni dovolj! Kvaliteta izdelkov mora biti takšna, da so potrošniki z njimi zadovoljni. Važna pa je kajpak tudi cena. Če je namreč cena previsoka, bodo kupci raje jemali enakovredne izdelke drugega proizvajalca, ki so cenejši. Če pa je cena prenizka, bodo izdelki sicer dobro šli v denar, vendar pa podjetje kljub temu

ne bo moglo uspešno delovati, ker bo prej ali slej ostalo brez prepotrebne denarja. Če vse skupaj na kratko povzamemo, moremo torej reči: Če želi podjetje uspevati, mora izdelovati ravno pravnšne količine izdelkov, ustrezne kakovosti in ob pravem času.

Gotovo ni treba posebej poudarjati, da nihče ne more kar tako, »na pamet« odločiti, koliko in kakšne izdelke naj podjetje izdeluje, da bo izpolnilo navedene zahteve. Drugače pa je, če izberemo dovolj ustreznih podatkov, na podlagi katerih se je mogoče odločiti za takšne ali drugačne ukrepe.

Če vemo na primer za nekaj let nazaj, koliko posameznih izdelkov smo prodali vsak mesec, moremo sklepati tudi za nekaj časa za naprej (recimo za leto dni), koliko teh izdelkov bo mogoče prodati. Če razen podatkov o prodaji lastnih izdelkov poznamo še količine enakih izdelkov, ki so jih prodala konkurenčna podjetja, in morebiti tudi njihove cene, moremo seveda še z večjo gotovostjo sklepati na potrebe tržišča po po-

sameznih izdelkih v prihodnosti.

Samo podatki o prodanih količinah posameznih izdelkov pa še niso dobra osnova za trdne odločitve o poslovni politiki tovarne. Vedeti moramo na primer še, kaj mislijo kupci o kvaliteti izdelkov. To ponavadi zremo z anketami, intervjuji in podobnimi metodami. Toda tudi to še ni dovolj! Zanima nas namreč še vprašanje, ki je mnogokrat odločilno za proizvodno usmeritev tovarne: s kakšnimi stroški oziroma po kakšni ceni smo v tovarni sposobni izdelati izdelke, ki jih tržišče potrebuje in zahteva. In o cenah je še cela vrsta vprašanj, ki je nanje treba odgovoriti. Na primer:

— ali je to najnižja cena, za katero moremo izdelke izdelovati;

— ali je to najvišja cena, ki tržišče še prenese;

— ali bi mogli z zamenjavo surovin doseči nižjo ceno izdelkov toda enako kvaliteto;

— ali bi mogli s spremembo izdelavnega postopka poheniti izdelke, ne da bi bili zaradi tega slabši;

— koliko iztrženega denarja od prodaje izdelkov smemo nameniti za osebne dohodke, koliko pa ga potrebujemo za surovine, za nakup novih strojev, za gradnjo novih tovarniških prostorov, za reklamo in tako naprej.

Na vsa navedena vprašanja moramo torej odgovoriti. Ako želimo uspešno voditi neko podjetje — in to velja še posebej za tako veliko podjetje kakor je EMO — pa potrebujemo še

odgovore na kopico drugih vprašanj.

Izkazalo se je, da odgovorov na vsa potrebna vprašanja oziroma da podatkov, ki nas do pravih odgovorov pripeljejo, ni več mogoče zbirati ročno, s svinčnikom in morda še majhnim računskim strojčkom v roki! Tega ne moremo predvsem zaradi dveh razlogov:

— ker bi za ročno zbiranje potrebovali celo armado administratorjev;

— ker bi zbiranje podatkov in njihova obdelava tudi pri tako velikem številu zaposlenih bilo prepočasno in premalo zanesljivo.

In tako je v sedanjih razmerah tako rekoč edina pot, da podjetje dobi vse podatke, ki so nujno potrebni za uspešno delovanje podjetja, nakup elektronskega računalnika in obdelava vseh podatkov z njim. Vidimo tedaj, da elektronskega računalnika ne potrebujemo le za različne izračune, temveč predvsem za zelo kompleksne obdelave vseh vrst podatkov. Prav zaradi tega pa se je računalnikov prijelo tudi ime elektronski sistemi za obdelavo podatkov.

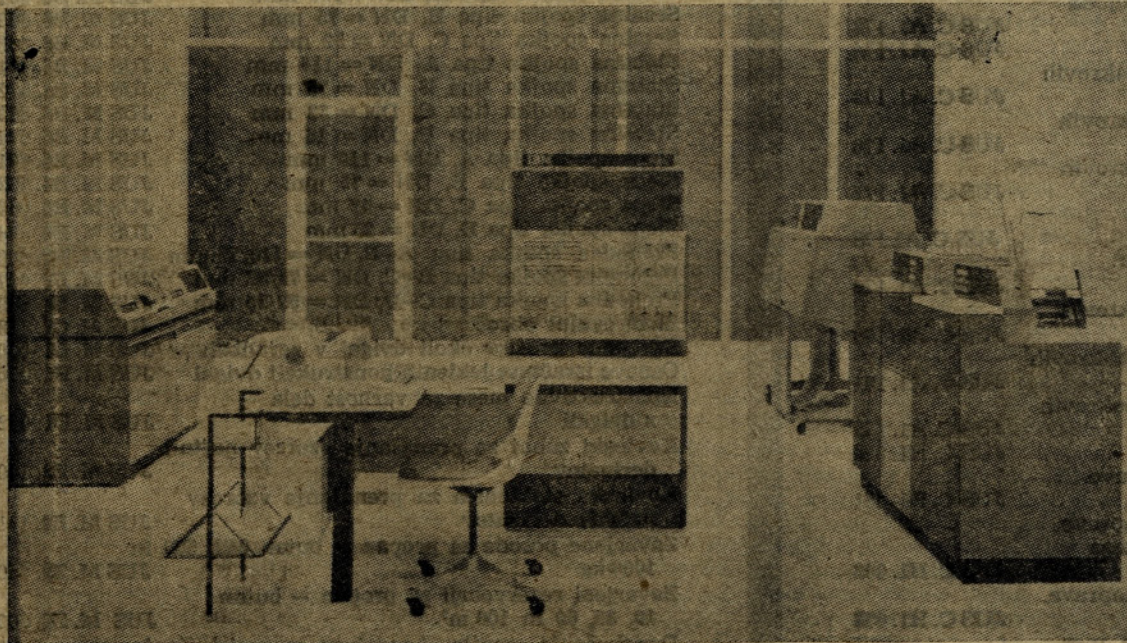
Vsi navedeni razlogi so navedli tudi EMO, Zelezarno Štore, Kovaško industrijo Zreče in Kovinotehno iz Celja, da s skupnimi sredstvi kupijo elektronski sistem za obdelavo podatkov firme IBM, in sicer sistem 360, model 25. Računamo, da bomo kupljeni sistem dobili konec avgusta, tako da bo mogel v zadnjih mesecih letošnjega leta že kar pošteno delati.

DELOVANJE SISTEMA ZA OBDELAVO PODATKOV

Naj sedaj zelo na kratko opišemo, kako deluje elektronski sistem za obdelavo podatkov.

Že ime samo pove, da ne gre za en sam stroj, temveč za vrsto posameznih strojev, tako imenovanih enot. Vsaka enota ima svojo čisto natančno določeno vlogo in nalogo in šele vse potrebne enote skupaj omogočajo najzahtevnejše obdelave podatkov. Posamezne enote torej ne morejo delovati samostojno, ampak le v povezavi z drugimi.

Če hočemo, da bo elektronski sistem za obdelavo podatkov te obdelal, mu jih moramo seveda najprej sporočiti. Poznamo več različnih načinov za sporočanje osnovnih podatkov računalniku. Najbolj razširjen je v gospodarstvu še vedno način, ko osnovne podatke luknjamo v kartico, ki jo nato sistem za obdelavo podatkov dalje obdeluje, imenujemo vhodni podatki. Enoti

Takšen bo naš novi sistem za obdelavo podatkov

elektronskega sistema za obdelavo podatkov v naši tovarni

sistema, ki vhodne podatke čita, pa rečemo vhodna enota. Pri nas bo to čitalnik luknjanih kartic, ker bomo pač delali z luknjanimi karticami.

Vhodna enota osnovne podatke prečita, nato pa jih takoj sporoči dalje drugi enoti sistema za obdelavo podatkov — tako imenovani centralni enoti. Le-ta je sposobna, da si prečitate podatke zapomni toliko časa, kolikor je potrebno za dokončanje predpisane obdelave. Toda ne samo to! Centralna enota »zna« opraviti tudi vse računske operacije — seštevanje, odštevanje, deljenje, množenje, korenjenje, logaritmiranje in še celo vrsto drugih operacij. Prav tako pa centralna enota primerja posamezne podatke med seboj in ugotavlja na primer, ali sta dve številki enaki, katero izmed njiju je večje in katero je manjše. Skratka, centralna enota je tisti del sistema za obdelavo podatkov, ki opravi vse računske operacije in vse primerjave. To pa je pravzaprav obdelava podatkov v ožjem pomenu besede.

Pri delu centralne enote pa moramo omeniti še zanimivo posebnost. Vse podatke, ki jih obdeluje, si namreč najprej šifrira, to je, zapiše v posebno pisavo. Tako so torej vsi podatki, ki jih elektronski sistem za obdelavo podatkov obdeluje, šifrirani dvakrat: najprej takrat, ko jih izluknjamo v kartico in sicer tako, da vsakemu znaku določimo posebno lego luknjic na njej. Drugič pa vse podatke šifrira centralna enota, ko jih dobi »v roke«. Kot posebno zanimivost naj povemo, da centralna enota pozna samo dva znaka: 0 in 1. S kombinacijami teh dveh znakov zapiše vse številke, črke in še nekatere posebne znake, na primer kličaj, vejico, pomišljaj itd. Tako na primer zapiše

številko 1 kot 1

številko 3 kot 11

številko 10 kot 1010 in tako naprej

Za zapis črk pa potrebuje centralna enota vedno po osem znakov 0 ali 1. Tako na primer zapiše

črko A kot 1100 0001

črko E kot 1100 0101

črko J kot 1101 0001 in tako dalje.

Skoraj samo ob sebi je razumljivo, da centralna enota tudi rezultate raznih izračunov in ostalih obdelav podatkov zapiše šifrirano, v opisani pisavi. Zelo nerodno bi seveda bilo, če bi morali ljudje čitati tako šifrirane podatke. Zaradi tega centralna enota rezultate obdelav — tako imenovane izhodne podatke — najprej »razvoz-

lja« in jih sporoči tako imenovani izhodni enoti sistema za obdelavo podatkov. Izhodna enota pa izhodne podatke zapiše v »človeški pisavi«, največkrat kar v obliki tabel.

Najbolj razširjena izhodna enota je printer. To je zelo hiter pisalni stroj, ki more napisati tudi do 3000 vrstic v minuti. No, mi ne bomo dobili zelo hitrega printerja, kljub temu pa bo naš še vedno pisal 600 do 800 vrstic v minuti. Drugače povedano — naš printer bo lahko v eni minuti napisal okoli 1500 strani formata A3. To pa je že kar debela knjiga!

Centralni enoti sistema za obdelavo podatkov radi rečemo tudi elektronski možgani. In prav tako kakor človek v svojih možganih ne more nositi vsega znanja, ki ga za delo potrebuje, ter zaradi tega uporablja knjige, priročnike in zapiske, je tudi spomin centralne enote mnogokrat premajhen, da bi mogli v njem shraniti vse podatke, ki jih elektronski sistem za obdelavo podatkov potrebuje. To težavo rešimo tako, da sistemu priključimo dodatne enote, tako imenovani zunanji spomin. Enote zunanjega pa si lahko zapomnijo skoraj neomejene količine podatkov, saj jih priključimo toliko, kolikor jih potrebujemo.

Poznamo več vrst enot zunanje spomina. Najbolj razširjeni pa sta gotovo enota magnetnih trakov in enota magnetnih plošč. V prvem primeru hranimo podatke na magnetni trak, podobno kakor zapišemo zvok na magnetofonskega. V drugem primeru pa podatke prevzamejo magnetne plošče, ki so precej podobne gramofonskim, le precej večje in dražje so. Odločili smo se za nakup dveh enot magnetnih plošč. Lete resda ne morejo hraniti toliko podatkov kot magnetni trak. So pa zato uporabne predvsem za potrebe planiranja in usmerjanja proizvodnje. To pa naj bi bilo glavno področje uporabe elektronskega sistema za obdelavo podatkov v EMO.

KORISTI OD ELEKTRONSKE OBDELAVE PODATKOV

Tako smo vsaj približno spoznali, kako deluje elektronski sistem za obdelavo podatkov. Ostanem nam torej še, da odgovorimo na vprašanje: kakšne so koristi, ki nam jih prinaša? Odgovor na to vsekakor važno vprašanje je zelo kratek in preprost; zaradi tako rekoč fantastične hitrosti dela (saj na primer v eni sami sekundi sešteje tudi milijon večmestnih števil!) in sposobnosti, da si zapomni

skoraj neomejeno število podatkov, je elektronski sistem za obdelavo podatkov kakor nalašč za vsa dela, kjer moramo v zelo kratkem času obdelati zelo veliko podatkov. To pa je pri raznih obračunih (npr. obračun osebnih dohodkov, obračun materiala, obračun stroškov nasploh), dalje pri raznih statistikah (npr. pregled prodaje po področjih in času), predvsem pa pri planiranju proizvodnje, ko moramo pogosto preračunati več variant plana. Pri sedanjem stanju v gospodarstvu je pač najpomembnejša lastnost sistemov za obdelavo podatkov njihova izredna hitrost, ki omogoča, da tako rekoč sproti dobimo vse podatke, ki bi jih pri ročnem delu dobili morebiti šele čez nekaj mesecev. Takrat pa verjetno precej podatkov ni več niti resničnih, večina pa je tako že brez koristi.

In navedeno veliko koristnost elektronskega sistema za obdelavo podatkov moramo znati uporabiti. Uporabimo pa jo edinole tako, da verjamemo podatkom, ki jih daje in se po njih v poslovnem življenju tudi ravnamo.

OSNOVNI PREDPOGOJI ZA UVEDBO ELEKTRONSKE OBDELAVE PODATKOV

Za konec naj — tudi to zelo površno — povemo, kako moramo streči elektronskemu sistemu za obdelavo podatkov. Dejali smo že, da vhodna enota čita podatke, ki jih moramo obdelati s sistemom. Pri tem moramo opozoriti na dejstvo, da vhodna enota prečita tiste in le tiste podatke, ki so izluknjani v karticah. Podatkov, ki jih nismo izluknjali v kartice, tedaj sploh ne more čitati in obdelati. Če pa smo morda izluknjali v kartice napačne ali nepopolne podatke, bo vhodna enota takšne tudi prečitala in dalje obdelala. S tem želimo le še enkrat poudariti že dobro znano resnico, da je kvaliteta izhodnih podatkov odvisna predvsem od kvalitete in popolnosti vhodnih podatkov. Ta ugotovitve je precej podobna oni, ki pravi, da iz navadnega testa pač ne moremo speči dobrih čevapčičev.

Ni pa dovolj, da imamo le kvalitetne vhodne podatke! Elektronski sistem je namreč — tako pravijo — zelo hiter neumnež. Sam od sebe ne zna narediti prav ničesar. Za vsako, še tako enostavno in nepomembno obdelavo mu moramo dati navodilo — program. Ko pa ima enkrat program, je sposoben tako rekoč v hipu opra-

viti še tako zamotane izračune in druge obdelave. Jasno je tedaj, da je kvaliteta izhodnih podatkov precej odvisna tudi od programov za obdelavo. Toda noben še tako dober programer ne more napisati programa, ki bi zagotovil uspešne obdelave, če so vhodni podatki nepopolni.

Zahtevano kvaliteto vhodnih podatkov ponavadi zagotovimo z:

— zelo dosledno organizacijo zbiranja podatkov, ki mora biti dobro znana vsem sodelavcem;

— preglednimi in ne prenatrpanimi obzori, ki služijo za zbiranje osnovnih podatkov;

— absolutno disciplino in posebno vestnostjo vseh delavcev, ki sodelujejo pri zbiranju podatkov.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da je največ težav pri obdelavi podatkov prav zaradi tega, ker ni vedno mogoče izpolniti zadnjega pogoja.

Kvaliteta vhodnih podatkov in dobri programi sta sicer dva osnovna predpogoja za uspešno elektronsko obdelavo podatkov. Toda za dosego največje koristi od nje je potrebno še kaj več! Nič namreč ne koristijo niti kvalitetni vhodni podatki niti dobri programi, če ni natančno določeno, kdo prejme rezultate različnih obdelav in kaj dalje počne z njimi. Pogosto se namreč dogaja — in tudi v EMO ni nič drugače — da služijo rezultati elektronske obdelave podatkov le za kontrolo in dopolnilo ročnih obdelav. To seveda vodi do dvojnosti obdelav in dvojnosti podatkov, vse skupaj pa onemogoča vodenje enovite in nedvoumne poslovne politike.

Če tedaj želimo doseči največjo mogočo korist od elektronske obdelave podatkov, moramo organizacijo poslovanja urediti tako, da bo vsakdo natančno vedel, katere podatke mora dobiti in za kateri namen jih mora uporabiti. Osnovno pravilo pri tem pa je, da naj že elektronski sistem za obdelavo podatkov da takšne podatke, ki jih bo mogoče uporabiti neposredno pri sprejemanju poslovnih odločitev. Nič namreč ne bi navedenih podatkov več dopolnjeval, predeloval in morda po svojo friziral. To namreč povzroča le napake in zamudo pri dajanju potrebnih podatkov. Zaradi tega pa se seveda posamezniki v podjetju jezijo druga na drugega in nočejo sodelovati, kar vse onemogoča hitro reagiranje celega podjetja na razmere na tržišču, na povečanje ali zmanjšanje stroškov in podobno.

(Nadaljevanje na 11. strani)

BESEDO MLADIM...

Kot vsako leto vrvi med nami tudi letos v juliju mladina, vedra, vesela za nekaj časa rešena šolskih klopi in skrbi. V teh dneh so zvezke in knjige zamenjali z delovnimi orodji in pisalnimi mizami v naši tovarni, bodisi na obvezni praksi, bodisi na počitniškem delu. Pa smo jih — ko so »gostovanje« v tovarni že skoraj zaključili — vprašali:

1. Kaj meniš o svojem delu v tovarni?
2. Kaj misliš o tovarni in o našem delu?
3. Kakšne načrte imaš za prihodnost?

Takole so povedali...

MIŠO BEVC — Srednja tehniška šola — strojni odsek — strojna delavnica.

1. Sem dijak I. letnika strojne tehniške šole v Celju. Na obvezni praksi v tovarni — strojni delavnici — v kateri se prvič srečam s proizvodnjo, smatram, da mi ljudje s katerimi delam, res nudijo vso strokovno pomoč, kar mi bo mnogo koristilo pri nadaljnjem usposabljanju pri delu v moji stroki. Čeprav sem v vaši tovarni le 15 dni so mi tovariši sodelavci vlili precej volje do dela, saj se počutim kot v šoli.

2. Tovarna EMO je ogromen objekt. Organizacija dela je strokovno speljana, kljub temu, da v gotovih momentih posamezniki izkoriščajo demokratičnost ali pa ne pojmujejo pravilno samoupravljanja in njih udeležbe pri delu.

Proizvodi EMO, kolikor vem, so na našem in tujem tržišču dobro znani in zasidrani. Po mojem bežnem vpogledu je tovarna z načinom organizacije, zvestim udejstvomanjem ter prizadevanjem za proizvodnjo našla ugledno mesto na tržišču po vsem svetu.

3. Najprej želim dokončati študij na tehnični šoli, potem pa nadaljevati študij za strojnega inženirja. Vsako leto bi želel opravljati svojo prakso v EMO.

ROŽENCVET IRENA — ESS — pravna služba.

1. Sem dijakinja II. letnika ESS in sem na obvezni praksi v pravni službi, ki spada pod SPO. Delo v tem oddelku opravljam le tri dni, zato pravega vtisa o delu v tej službi še nisem dobila. Lahko pa povem, da so vsi ljudje, s katerimi delam tukaj, prijazni in prepričana sem, da mi bo ta praksa v veliko korist.

2. Zaradi tega, ker sem v EMO le kratek čas, še nisem dobro seznanjena z delom v tovarni in na to vprašanje ne bi mogla dati odgovora.

3. Moja največja želja je, da bi uspešno dokončala ESS in dobila primerno zaposlitev.

SILVA MLAKAR — ESS — samoupravni sekretariat.

1. Končala sem drugi letnik ekonomske srednje šole. Sem študentist tovarne EMO in ker moram med počitnicami opraviti počitniško prakso, sem prišla za en mesec v samoupravni sekretariat. Delo v tem oddelku je poučno in tudi zanimivo. Spoznala sem v precejšnji meri, o čem odločajo samoupravni organi, kako se njihove odločitve prenašajo na izvrševalce itd. Predvsem se mi zdi umešno, da se na vsaki seji poroča o izvršitvi sklepov iz prejšnjih sej, da se sproti kontrolira, kaj je bilo po sklepih že storjenega oz. kaj je še treba narediti.

Mislim, da sem s to prakso veliko pridobila, predvsem v strojepisju, stenografiji, gospodarskem poslovanju in korespondenci.

2. Splošne ocene o tovarni po enomesečnem delu v eni pisarni skoraj ne morem dati, ker je v tako kratkem času še nisem mogla toliko spoznati.

Tudi z delom mladinske organizacije nisem seznanjena, saj je čas prakse tako hitro minil, da se tudi sama nisem utegnila zanj zanimati.

3. Najprej moram seveda končati srednjo šolo. Če bom študij nadaljevala, ali se zaposlila, se še nisem dokončno odločila. Vleče me študij, na drugi strani pa imam štipendijo, katero bo treba odslužiti.

KAVRIČ MARIJA — ESS SPP

1. Kot praktikant sem zaposlena v sektorju tehnične priprave dela. Moje delo je bilo predvsem spoznavanje tovarne in njenega poslovanja. Z enomesečno prakso sem si pridobila že dokaj resno predstavbo dela v podjetju, kot je vaše.

2. Tovarne in vašega dela si v tako kratkem času ne utegnesh predstavljati tako, kot če si zaposlen v njej več let. Spoznala pa sem vzdušje, ki je po moje zelo prijetno in prijateljsko.

3. V prihodnosti, ki je še polna neznanega, si ni priporočljivo graditi gradove v oblakih. Vseeno pa upam, da se mi bodo načrti šolanja uresničili in da bom s tem zadovoljila sebe in svoje starše.

JOŽE KRIVEC — TSS

1. Moje delo v tovarni ni zelo težko. Je zelo različno, zato mislim, da se bom v teh dneh kar precej naučil. Nekatera dela so kar precej zahtevna, medtem ko

so druga spet lažja in manj zahtevna.

2. Tovarna sama se mi zdi dobra, mislim pa, da bi bilo treba izboljšati tehnološki proces in zamenjati stare stroje z novimi.

3. Moj prvi načrt je končati tehnično šolo. Če bom to dobro končal, bi se vpisal tudi na fakulteto, drugače pa bi se zaposlil kot tehnik.

IVANKA MARKL — ESS — vhodna kontrola.

1. Sem na obvezni počitniški praksi, kjer bi morala spoznati širši obseg poslovanja. Delam vedno na istem delovnem mestu in opravljam vsa dela redno zaposlene, ki je na tem mestu. Smatram, da je pri takem delu nagrada, ki jo praktikantje dobimo, preskromna.

2. Organizacija podjetja ni najboljše, vendar bi se s skupnimi prizadevanji vseh služb lahko marsikaj izboljšalo in tako bi bili delovni uspehi kolektivna mnogo boljše kot trenutno so.

3. Če bom dobila štipendijo bom nadaljevala šolo in se poskusila zaposliti.

POLUTNIK ANICA — Pedagoška gimnazija — zavijalnica.

1. V tovarni sem počitniško zaposlena že tretje leto. Delo mi je kot samo zato zelo všeč, vendar pa mislim, da je denarna nagrada premajhna za marsikoga, ki mora opravljati prav takšno delo kot starejši uslužbenci. To velja predvsem za počitniške v emajlirnici, saj ti nadomeščajo delavce, ki so na dopustu, zato mislim, da bi se vsaj njihova nagrada v prihodnje lahko razlikovala od drugih. V opombo navajam, da sem sama zaposlena v zavijalnici — SK.

2. Ker je dela veliko, se marsikje pojavijo razni spori med stalnimi uslužbenci in počitniškimi. Pojavijo se marsikje tudi izkoriščanja, ki pa jih moramo mirno prenašati. Npr. delaj, saj dobite plačano in s tem trgate nam plače! Tako nastane prepir, ki pa ga marsikdo ne prenese tako mirno.

3. Moji načrti za prihodnost so: dobro končati pedagoško gimnazijo v Celju in se nato vpisati na Pedagoško akademijo v Ljubljani, po končanem študiju pa se ugodno zaposliti.

PODPEČAN DRAGICA — Gimnazija — vzorčno skladišče.

1. V začetku se mi je zdelo, da se ne bom mogla živeti v novo okolje. Kmalu pa sem čutila, da postajam enakopraven član delovne skupnosti. Delam v vzorčnem skladišču in sem se že kmalu seznanila z delom.

2. Tovarna ima dolgoletno tradicijo. Svojega mnenja v tem kratkem času še nisem dobila. Mislim pa, da bi tovarna z modernizacijo proizvodnje in uvedbo še novejših artiklov dosegla še več na zunanjem in notranjem tržišču.

3. Ker sem končala šolanje na gimnaziji, mislim nadaljevati študij na Pravni fakulteti v Ljubljani.

MAJDA POSINEK — Trgovska šola — sektor kontrole

1. Smatram, da smo počitniški delavci premalo plačani za svoje delo, kajti to delo, ki ga opravljamo mi, bi sicer moral napraviti nekdo drug, ki je v rednem delovnem razmerju, tega pa bi morali plačati boljše kot nas. Mi smo v tovarni ravno v času, ko primanjkuje delovne sile in tako po svojih močeh pomagamo dosegati mesečni plan.

2. Organizacija podjetja po mojem mišljenju ni dobra, kajti preveč se proizvajajo artiklov, ki ne gredo najbolje v prodajo. Mislim, da bi bilo pametneje preusmeriti proizvodnjo na oljne peči in na ostale artikle, ki bi se bolje prodajali. Za to so sicer potrebna sredstva, toda to bi se lahko rešilo na kakršenkoli način.

3. Najprej bi rada uspešno končala trgovsko šolo, se zaposlila, nato pa bi si rada ustvarila dom in družino. Saj po tem hrepenimo na tihem prav vsa dekleta.

REBERNIK ŠTEFKA — Pedagoška gimnazija — sektor kvalitete.

1. S svojim delom v tovarni sem zelo zadovoljna in bi še prihodnje leto rada prišla v vašo sredino, saj sem opravljala pestro in zelo zanimivo delo.

2. Lahko rečem, da mi je tovarna, kakor tudi delo v njej zelo všeč. Kot mladinka pa sem zelo prizadeta, saj v teku mojega počitniškega dela nisem opazila nobenega gibanja in prizadevnosti mladinske organizacije, ki pa je v tako velikem in uglednem podjetju nujno potrebna.

3. Po uspešno končanem študiju si želim najti poklic, v katerem bom srečna vse življenje.

Dopisujte

v naš list!

Naša ferialka:

Vsaka druga beseda, ki jo preberemo v časopisih, slišimo na radiu, televiziji, med sodelavci, prijatelji in doma, opisuje dopust, ki je že minil in zapustil nepozabne vtise ali pa ga težko pričakujemo. Nekateri si na dopust želijo v planine, večina jih v teh mesecih odide na Jadran in si med tujimi turisti, naj si bo na plaži ali v hotelu, komaj poišče še delček prostora zase.

Počitniška dejavnost

Po precej živahnem delu v mesecu maju in juniju smo prišli v obdobje rednih dopustov in zato tudi mi v predsedstvu nismo začeli kakšne večje akcije, seveda smo se držali programa, ki nam je osnova za delo.

V juliju smo sodelovali na izletu z borci NOV, ki so nas povabili na skupni izlet Celje—Krško—Kočevje—Ljubljana—Celje. Izleta se je udeležilo 20 mladincev in smo si tako imeli možnost ogledati številne zgodovinske spomenike in kraje znane iz NOB. Nekaj najzanimivejših vam bom tudi opisal. Avtobusi, ki so nas vozili, so naenkrat iz smrekovih gozdov zapeljali na malo višjo planoto, po kateri se vije cesta in že od daleč smo zagledali na hribu velik in visok spomenik, to je bil spomenik vsem žrtvam v okolišju Zužemberka, ki so dali svoja življenja za svobodo. Spo-

MLADI V EMO

menik sam je viden daleč naokoli in je od njega vidna cela pokrajina, ki pa jo krasijo mnoge cerkve in lepi gozdovi. Naslednje, kar nam je ostalo v lepem spominu, je dom in muzej, v katerem je bil leta 1943 prvi zbor poslancev. V tem muzeju smo si ogledali zgodovinske zanimivosti, Dolenjske same in pa značilnosti iz NOB v Kočevskem rogu. V samem domu pa nam je predsednik ZB NOV Kočevje podal kratek opis vseh važnejših dogodkov iz tega področja v času NOV.

Tretja zanimivost je bil Turjaški grad, ki je tudi znan iz NOB in se širi in je še danes ves bohoten in straži nad dolino pod seboj. Grad sedaj obnavljajo, tako, da bo ostal še dobro ohranjen in da bo stal kot spomenik časa, ko so bili še graščaki, in spomenik našim partizanom, ki so se tod branili pred tujimi osvajalci.

Četrta večja zanimivost pa je

Mi pa nismo odšli na dopust, da bi si poiskali prostor. Z rezervacijo v rokah smo se zbrali pred celjskim Popotnikom in se odpeljali z Izletnikovim avtobusom, ki kot smo prebrali na transparentu pred Evropo, nudi najbolj ugodno vožnjo. Namenjeni smo bili v Makarsko. Nekaj kilometrov iz Celja se je ta najboljši avtobus sicer pokvaril, toda po dvehurnem neuspešnem popraviljanju se je šofer le odločil in sporočil v Celje, naj pripeljejo drug avto-

bila ogled Taborske jame, ki je precej znana daleč naokrog, saj so v njenih globinah nastali tisoči kapnikov, tako da je jama sama zelo lepa in vredna ogleda.

Tako sem v grobem opisal kaj smo videli, poudariti pa je treba, da je bil izlet res dobro organiziran, da je bilo vzdušje res prijateljsko in smo se mi mladi počutili počaščeni, da smo lahko sodelovali ob takem izletu. Upam, da bo še več možnosti, da se bomo lahko udeležili podobnih izletov z našimi borci in aktivisti iz NOB, ki so zaposleni v EMO.

Druga akcija je bila razgovor s predsedniki MO SATURNUS v Ljubljani. Na razgovor smo šli na povabilo njihove MO. Pogovarjali smo se o problemih, ki se danes porajajo v mladinski organizaciji in o sodelovanju v športnih in drugih gostoljubno in so nam posveščanih. Sprejeti smo bili zelo čali veliko pozornost. Dovolili so nam ogled cele tovarne v Ljubljani in obrat, ki je nov in avtomatiziran, v Zalogu. Ta tosto embalažo in pa dele za avtovarna dela predvsem pločevinamobile tj. žaromete, odbojne luči in podobno. Z obiskom smo bili zelo zadovoljni, saj smo prišli tako do spoznanja, da smo le znani kot organizacija tudi izven Celja.

Nadalje smo naredili nekaj kadrovskih sprememb v predsedstvu, in to zaradi neaktivnosti mladincev. Akcija, ki smo jo izvedli, da bi dobili mladinke, ki bi igralo odbojko, je le delno uspela, saj se ni prijavilo dovolj mladink.

Pripravili pa smo tudi anketo z našimi pripravniki, ki kot vsako leto, tudi letos pridejo k nam na prakso. Pri nas so na praksi en mesec, pa smo jih zato naprosil kot praktikante, naj odgovorijo na naša tri vprašanja in naj čisto na preprost način in odkrito odgovorijo na vprašanja.

Kotnik Fric

SPOMINJAM SE MAKARSKE...

bus. Še eno urico smo počakali in nato s polnim avtobusom oddrveli v Ljubljano, Postojno, Reko in po jadranski magistrali do Senja, Zadra, Splita v vročo in težko pričakovano Makarsko.

Ustavili smo se v campu Goran Savinja FSJ. Komaj smo se razgledali med številnimi šotori. Prijavili smo se, plačali za vsak dan bivanja 14 din in si nato uredili šotore. Z nasmehom pa se je skupina iz naše tovarne ustavila pred hišico, na kateri je napisano FSJ Emajl. Najlepša je, ima dve sobi po 4 postelje. Ko smo se pozneje razgledali po campu smo ugotovili, da je tudi notranja ureditev naše hišice najboljša in ponosni smo bili nanjo. Pa to je bil šele začetek. Odšli smo na kosilo. Kuhinja je urejena v samopostrežnem stilu in ta dan so nas presenetili s tremi meniji. Tako je bilo tudi ostale dni, in tako smo se lahko izognili tudi krompirju in zelju, katerega ima kot izgleda uprava Počitniške zveze zelo rada. Pa kdo bi mislil še na hrano, ko je mnogo pomembnejše kopanje. Plaža našega campu je res čudovita. Ob času zajtrka, kosila in večerje imajo ferialci svoj radijski program, ki ga je slišati tudi na plaži. Vsak večer je v campu ples. Plesne pare je vodila glasba vokalno instrumentalnega ansambla Ponočne lampe iz Svetozareva vse do 23. ure. Potem pa naj bi prišlo na vrsto spanje. Če so se vsi res ravnali po tem redu v campu ne vem, tišina pa je vendar morala biti in kdor je od 8 do 11 zvečer vztrajno »šejkal«, si je počitka verjetno zelo zaželel. Dva večera smo plesali v campu in smo se dobro zabavali. Ker pa smo na svetu že več kot petino stoletja, smo se tretji večer spomnili, da bi radi za plesali tudi kakšen valček, blues

in cha-cha-cha, zato smo se odpravili v mesto. Na Plaži nam je pel Milan Bačić in nismo se mogli takemu užitku odreči še nekaj večerov. Nekega dne nas je v hotelu Jadran obiskal tudi Vice Vukov, na prostoru letnega kina smo lahko poslušali Arseno Dedića, v Baških vodah nas je zabavala prikupna Elvira Voča. Toliko smo se naplesali, da smo se na predzadnji večer odločili za kopanje pod zvezdami.

22. julija pa smo slovenski ferialci pripravili kulturni spored na čast dneva vstaje slovenskega naroda. Večer nam je lepo uspel, le da na žalost srbski ferialci nimajo razumevanja za slovenski jezik in so se pol urice iskreno dolgočasili. Vse je bilo spet v redu, ko se je po zvočniku oglašil simpatični napovedovalec Miča iz Beograda, ki smo ga lahko razumeli tudi Slovenci. Dnevi so tekli, porajala so se nova spoznanja o ljubezni kratko — ali dolgoročne — značaja. Vroče sonce, morje in v ozadju mogočno Biokovo nas je popolnoma spremenilo, vzdušje v campu nas je še bolj pomladilo. Ko smo se po 14 dneh poslavljali, nam je bilo zelo težko. Radio Goran Savinja je bil preobremenjen s čestitkami in željami. In že je bil tu Izletnikov avtobus, ki nas je prerrojene v 12 urah pripeljal v Celje. Tokrat je bila vožnja res ugodna, čeprav pred Evropo ni več reklamnega napisa.

Če še niste stopili v drugo četrtino stoletja svojega življenja in če se še sami brez obveznosti gibate pod našim slovenskim soncem, vam priporočam, da greste pogledat, kakšno sonce greje Biokovo in makarsko morje. Ali je to res drugo sonce, ki ne dovoli dežju, da bi prišel v Makarsko in omoči človeku počutje, ki je neporabno.

V. R.

SPOMINI NA KORNATE

Akcija podvodnega krožka LT V svetu tišine - na lovu za ribami, školjkami in amforami

KOCKA JE PADLA

Podvodni krožek v EMO že vrsto let aktivno deluje v okviru Društva ljudske tehnike. Svojo aktivnost je razširil na sodelovanje z različnimi organizacijami, pri čemer je pomembno zlasti sodelovanje s poklicnimi gasilci. Člani krožka so vselej pripravljene priskočiti na pomoč pri raznih nezgodah, iskanju utopljenec, pri kontroli mostov in podobno. Vodstvo organizacije skrbi za to, da so člani vselej sposobni za izvršitev kakršnekoli naloge, ki jo je krožek sprejel, ali bi jo moral v naglici sprejeti. Pri tem so bistvenega pomena vsakoletne akcije, ki jih prireja krožek ob obali Jadranskega morja.

Jadranu, kamor za potovanje niso porabili veliko časa, in kjer je ta akcija najcenejša. Njihove želje pa so uhajale dlje — proti jugu, kjer je morje še bolj razburkano in bolj čudovito. Njihove misli in želje so se vselej usktavile na Kornatskem arhipelagu — deželi želja in sanj vsakega ljubitelja sveta tišine, v paradizu podvodnih lovcev. Ljubiti morje, pomeni, ljubiti ga kjerkoli in kdajkoli, toda na tem razvejanem Murtersko-kornatskem arhipelagu, so vedeli, da se bodo srečali z velikimi ribami, z najčudovitejšimi stvaritvami narave in, če jim bo sreča naklonjena, bodo morda naleteli tudi na kako staro najdišče amfor. Govorili so in razmišljali, kako bi ustva-

četrt ure smo natovorili tri osebne avtomobile s potrebno opremo in točno ob dogovorjeni uri, ob enih ponoči, krenili na pot proti Kornatom.

Potovali smo preko Zagreba, Plitvičkih jezer, Karlobaga, Zadra, do Pirovca in naprej na otok Murter v kraj z enakim imenom, kjer je bila naša izhodiščna točka za podvige na Murtersko-kornatskem arhipelagu.

Deseturna vožnja, čeprav naporna, zlasti za šoferje, je minila brez neljubih zapetljajev. Vmes smo seveda doživeli tu in tam kakšno veselo in neveselo avanturico, toda, če je konec dober, je vse dobro. In konec je bil dober.

Že kakih pet kilometrov pred Plitvičkimi jezeri smo na ostrem ovinku naleteli na čredo svetih krav. Svetih pravim zato, ker so promenirale po cesti, kot da bi bile tam doma. Ko nas je na koncu še lastnik pošteno ozmerjal, smo nadaljevali pot naravnost po glavni cesti mimo Plitvic in šele po dvajsetih kilometrih vožnje ugotovili, da je v nepomembnem naselju, imenovanem Korenica, zmanjkalo asfalta.

»Smo vsaj ugotovili, kam pelje avtostrada,« je nekdo pripomnil. »Razen tega pa je bila vožnja po tej cesti pravi užitek.«

»Pri nas v Sloveniji niti glavne ceste niso tako urejene,« je dodal drugi.

S težavo smo obrnili vozila, kajti s seboj smo imeli priklopnik s čolnom in se vrnili do Plitvičkih jezer, kjer smo zavili na stransko cesto, ki pa je bila po vseh veljavnih predpisih, na žalost glavna.

Vožnja mimo jezer je nekaj enkratnega, nacionalni park v celoti pa pravi raj na zemlji. Osem kilometrov dolga, v nepretrganih ostrih padajočih in vzpenjajočih se vijugah speljana, se cesta sprehoji ob vseh jezerih, preden se dvigne na plano. V občudovanju okolice je šofer vodilnega vozila malodane zapeljal naravnost v jezero.

»Brez skrbi,« nas je potolažil. »Zadaj imamo pripet motorni čoln in lahko nadaljujemo vožnjo tudi po vodi.«

Prav na tem odseku smo v resnici doživeli tako strašen na-

liv, da bi tudi po cesti hitreje napredovali s čolnom. Mokra cesta in rahel pritisk na zavorstu pripomogla vozilu za nami, da se je v trenutku na sorazmerno ozki cesti zavrtelo okoli svoje osi za celih tri sto in šestdeset stopinj. Končalo se je brez posledic.

Spuščajoč se z Velebita proti morski obali, nas je zajel močan bočni veter z morske strani. Ker smo vozili od Plitvic naprej s skrajno previdnostjo, nas je v velebitskih serpentinah prehitelo večje število vozil.

»Kar naj se igrajo z Velebitom in njegovo burjo,« je dejal vodja ekspedicije. »V Karlobagu jih bomo že dohiteli.« In res, takoj ob pristopu k morju smo našli počivališče starega plehovja, kjer je res ležalo v večnem miru in pokoju že kakih petnajst do skrajnosti umirjenih avtomobilov, pa tudi prenekateri voznik je moral biti v tem času že hladen.

Veselo na pot...

V najbolj vročih dneh poletja se odpravi skupina vnetih članov na naporno, vendar zanimivo akcijo v slane vode. Namen te akcije je, vživeti se v dejavnost obmorskih potapljaških društev, kar jemogóče samo z daljšim intenzivnim treningom v odprti vodi, kjer potapljača ne omejujeta niti površina niti globina. Pri tem je seveda odločilno nag-njenje do podvodnega sveta, do spoznavanja in proučevanja vodnega življa, in okolja do raziskovanja morskega dna itd.

Naši člani so na žalost utegnjeni v čas in materialne možnosti. Zaradi tega so si za pri-zorišča akcij izbrali bližnje obmorske kraje v severnem

rili svoj načrt, potem pa so se odločili.

»Naj stane, kolikor bo pač naneslo,« je dejal predsednik. »Letos moramo videti Kornate.« Kocka je padla in Kornati so bili osvojeni.

Načrt akcije je v grobem obsegal intenzivni podvodni ribolov, globinsko potapljanje na dah in s kompresorjem, spoznavanje obmorskega in podmorskega ambienta, snemanje podvodnega sveta in lov za amforami.

NA POT

V nedeljo ponoči, 29. junija, se je zbralo pred klubsko sobo enajst veteranov podvodnega športa. Bilo je vse nared. V

»Zaščitni znak...«

Nekaj kilometrov za Karlobagom smo začeli poizvedovati za kakršnokoli gostinsko hišo, da bi si po naporni vožnji privoščili skromen grizljaj. Naše nedolžne želje pa ni bilo lahko uresničiti. Ustavili smo se pri treh gostiščih in na koncu vselej ugotovili, da smo povsod izpadli skrajno klavrno in neollikano samo zato, ker smo želeli jesti.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Kadrovske vesti

NOVI ČLANI V KOLEKTIVU:

LILEK Jože, ZUPANC Ivan, GAJZER Leopold, DORN Silvo, TKAVC Janez, VOLAVC Jože, OVČAR Jože, SELŠEK Milan, VIDENSEK Jernej, KARAIČ Zvonimir, KOBALÉ Jože, KOSITER Marjan, PORTIR Stan-ko, STUPAN Bogomir, GRICNIK Viktor, KAJZER Edvard, SITER Janez, ARNŠEK Srečko, FASNIK Anton, HERANER Anton, SIVEC Vinko, SKRABL Zlatko, OSOBNIKAR Franc, RUDOLF Adolf, BOŽIČ Zoran, KOLENC Oto, POMPE Stanislav, RIBIČ Alojz, RAVNAK Jože, ŠKOBERNE Roman, ZVONAR Rajko, ZUPANC Ivan, DAJKOVIČ Slavko, POTOČNIK Danica, MAJAL Marija, ČELČER Ana, ČOKAN Marija, ČUFAR Marija, GROS Erna, LEŠNIK Jelka, MERDONIK Jožica, PAK Ida, POTOČNIK Jožica, PUSNIK Marija, RIHTER Mar- ta, STERNAD Kristina, STEBIH Ida, TANCER Gabrijela, VEHOVAR Nada, PLANČEK Marija, TEŽAK Marjana, GAUBE Alojzija, BANOVSKEK Frida, KOJC Ljudmila, KRANJC Elizabeta, KREGELJ Truda, KRIZNIK Ana, PAJK Angela, PLAS Zdenka, BANOVSKEK Stanislava, VODEB Jožefa, GROBELNIK Julijana, POGOREVC Alojzija, JARMSEK Vida, DOKLER Marija, KIRIČ Slavko, KOCIPER Mar- jan, BOGINA Anton, DEBELJAK Anton, KOSTANJEVEC Stjepan, KRANJC Vinko, KOPRIVC Jože, PICHLER Peter, ROBIČ Anton, ROGIČ Mate, SLEMENSEK Avgust, TOVORNIK Marjan, VOGLAR Alojz, VIPOTNIK Jože, STORGELJ Jakob, CENTRIH Stefan, BRITOVSEK Franc, BRZULOVIC Ljubomir, GOLCAR Martin, HERCOG Franc, JEVSEVAR Miroslav, KRIVOKAPIC Mirko,

LESEK Ivan, POTOČNIK Al- fonz, TINČE Matija, VIDOS Ivo, CVIKL Franc, GORENSEK Avgust, FAFLJA Velimir, SEVŠEK Franc, SLAPNIK Franc, BABIČ Jože, KREL Zvonko, KOSTORBAJN Drago, MRAVLJAK Rudi, KROPE Ivan, GEČ Igor, LORBEK Franc, HERIČ Drago, KRČMARIC Stefan, STAJNER OTMAR, ZAVERŠNIK Emerik, MARČIČ Miroslav, NEDELJKO Janez, VAJGL Anton, VDOVČ Franc, GOLOB Drago, JARC Anton, SKRABL Jože, VEINGERL Ivan, KUKOVEC Franc, DRAKSLEK Edvard, BERCJAC Mirko, CEH Vlado, BEZJAK Vlado, POLIČ Ivan, GUBINA Pavel, SIVEC Martin, KRAJNER Anton, TRBOVC Franc, GOLUB Stanislava, MULEC Marija, PETAR Slavica, PREVORČIČ Mirjana, BRATOVŠČAK Terezija, DOBAJ Vera-Gertruda, KRAJNC Marija, KAMPUS Leopoldina, MIHELAK Helena, NAMESTNIK Branka, OZIM Elizabeta, ONIČ Stefanija, PEKUŠEK Antonija, ZOREC Milica, ŽUNKO Tatjana, MIGLIČ Martina, TOPLAK Elizabeta, SUMER Alojzija, CEH Vera, HREN Mihaela, OZANIC Marija, ESIH Vilma, GERHOLD Majda, AHEJ Nada, ŠPEH Elizabeta, FLEISCHER Irena, KRAMAR Smilja, IZLAKAR Zvedica, CAR Majda, OBROVNIK Justina, FELIČ Martina.

V naši sredi vam želimo obilo zadovoljstva in delovnih uspehov!

POROČILI SO SE:

VEBER Marjan, SIVKA Jožica — BUKOVSEK, TKALEC Josip, PANGERL Olga — CREPINSEK, FILIPIČ Erika — CANDER, ČEPIN Edvard, ŽIBRET Rudolf — ANTLEJ Danica — SLEMENSEK, NOVAK Milan,

STANOVNIK Mira — URBAŠEK, ŽERJAV Ida — JURIČ. GRUBER Karl, BERNARD Dušan.

Vso srečo obema na novi življenjski poti!

NARASČAJ:

Zadnjega julija je dobil dvojčka — hčerko Simono in sina Mateja — Franček Ribič. Cestitamo!

OBVESTILO

Po sklepu uredniškega odbora Emajlireca bomo od 1. septembra dalje v našem listu objavljali imena tistih članov kolektiva, ki bodo zaradi kršitve delovnih dolžnosti v disciplinskem postopku in bodo kaznovani.

Ob smrti

IVANA OSTRUHA

se za pomoč in spremstvo zahvaljujemo SP in tovarniški godbi.

Žalujoca žena Kristina, sinova Ivan in Franc z družinama

Peter Mikeln

Planiranje in usmerjanje proizvodnje

ZAKLJUČEK

(Nadaljevanje s 7. strani)

Prav na kratko smo opisali osnove delovanja elektronskega sistema za obdelavo podatkov in predpogoje, ki jih moramo izpolniti, če želimo uvesti elektronsko obdelavo podatkov. Posebej smo poskusili opozoriti na nekatere težave in prepreke, ki pogosto onemogočijo uspešnost elektronske obdelave podatkov. Za zaključek pa je prav, da še enkrat spomnimo na težave, ki jih v EMO že sedaj opazimo in ki morejo ohromiti celotno delo v zvezi z uvajanjem elektronske obdelave podatkov: gre za pasivnost, včasih pa kar za odpor do novosti pri obdelavih podatkov. Zaradi tega tudi s tem člankom prosimo vse člane kolektiva, da sodelujejo pri uvajanju elektronske obdelave podatkov, od katere je v veliki meri odvisna uspešnost tovarne v hudem konkurenčnem boju na tržišču. Vse hitreje pa se bližamo časom, ko bo od kvalitetno obdelanih podatkov odvisna celo eksistenca podjetja.

Upajmo, da bo novi elektronski sistem za obdelavo podatkov tudi kolektivu EMO prinesel opisane koristi. Prav tako upamo in želimo, da bi uspešno prebrodli začetne težave, ki se bodo pri uvajanju elektronske obdelave gotovo pokazale, in da bi vsi člani kolektiva pri uvajanju sodelovali, ne pa vlekli nazaj.

P I S M O

Iskreno se zahvaljujem LT strojnega krožka za bonboniero, sopek in denarno pomoč.

Vsem članom kolektiva pa izražam najlepše želje in osebno zadovoljstvo.

Jože Bajec

OGLASI

Kupim rabljen divan za največ 100 N din. Naslov: Ostrožno 17, Ponikva, Grobelno.

Štedilnik Goran s pečico (na trdo gorivo) velikosti normalnega električnega štedilnika poceni prodam. Arnol, Gregorčičeva 7.

Zastavo 600 D — sive barve, s prevoženimi 70 000 km, odlično ohranjen, ugodno prodam. Vprašajte v uredništvu.

Glas upokojencev

V našem uredništvu se večkrat oglasijo naši upokojenci in se zanimajo za napredek in težave, s katerimi se borimo. »Kako vam gre?« To je prvo vprašanje, ki ga postavijo. Tako se je oglašil pri nas tudi naš dolgoletni delavec Ivan Vizjak, ki je šel v pokoj že pred letom 1958. Čeprav težko hodi, je še vedno veder in nasmejan. Zanimal se je, kako bomo proslavljali 75-letnico obratovanja tovarne. Zdi se mu, da je vse nekako pretiho. Zlasti starejši upokojenci se zanimajo, če bodo povabljeni na proslavo in kdaj bo ta proslava.

Ivan Vizjak je tudi vprašal, če bodo upokojenci, ki so odšli v pokoj pred letom 1958, dobili kaj ob priliki proslave, zlasti še zato ker takrat niso dobili nič drugega razen male garniture posode za spomin, sedaj pa dobijo delavci, ki gredo v pokoj v skladu s pravilnikom kar lepo vsoto denarja.

Mi mu seveda na to vprašanje nismo mogli odgovoriti, vendar pa smo ustregli njegovi želji, ki jo je izrazil v imenu svojih tovarišev, naj objavimo tako željo v našem listu.

Verjetno bo odbor za pripravo proslave upošteval tudi taka vprašanja in bo po možnosti, če bo le mogel, take želje vsaj v skromnejši obliki tudi upošteval.

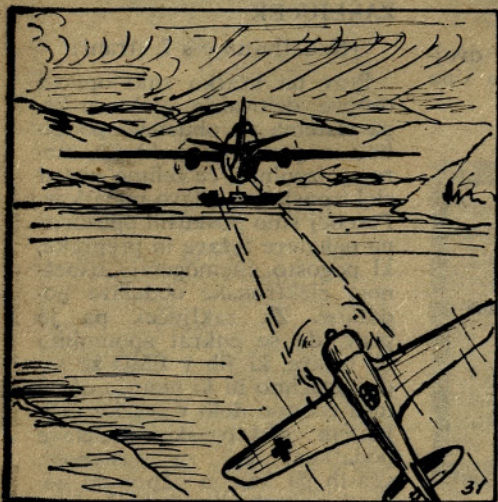
Emajlirec

Casnik izhaja v okviru enote za informacije in tisk dvakrat mesečno v nakladi 4800 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Franc Berginc, Drago Hempt, Toné Krebs, Franc Knafelc, Vera Tržan, Vili Končan in Eva Orač. Glavni in odgovorni urednik Eva Orač. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 39-21, interna 245. Tisk in kličje GP »Celjski tisk« Celje

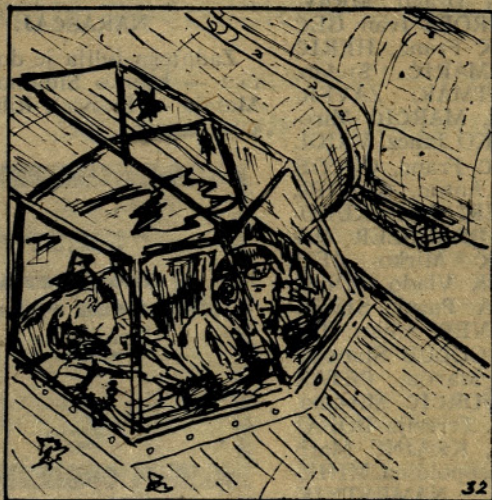
RIŠE IN PIŠE
STANE VERBIČ:

Pekel v fjordu

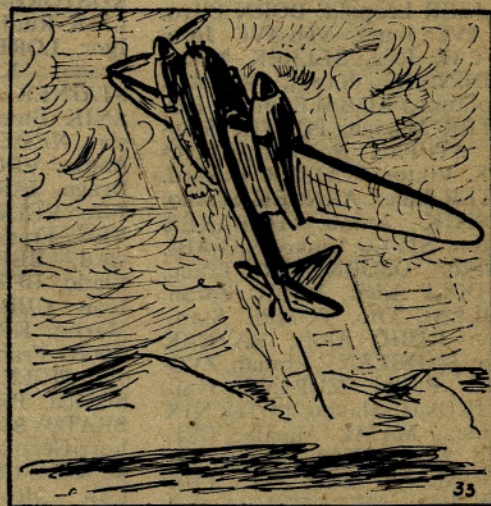

31. V trenutku ko je hotel spustiti vse svoje rakete je letalo iznenada in s silo odvrženo v stran z neko strašno eksplozijo! Nad samo gladino se je od spodaj približal Foecke Ful in iz male daljave odprl ogenj iz strojnic in topa... Maxovo letalo je bilo zadeto, istočasno je v bližini krila eksplodirala tudi protiletalska granata... Letalo je dobesedno vrglo iz njegove smeri napadal!

Noben Mosquitos se do sedaj ni prebil skozi ta pekel... cilj je nezadet!

32. Nagonsko, poleg strašne bolečine je Max z vso silo potegnil krmilne palice... Ladja... jarboli... smreke... vse mu je naenkrat preletelo pred očmi. Občuti kako se letalo z veliko hitrostjo dviga... S težavo se ogleduje po kabini. Navigator Stevens je ubit... steklo na kabini zdrobljeno, vse ročke, aparati, instrumenti, steklo... vse je oškropljeno s krvjo...! Poleg bolečin se Maxu pred očmi pojavlja smirna agonija, strah pred vrhovi planin, ki se skrivajo pod oblaki, ki pokrivajo fjord...

33. Letalo se je v vzpenjanju tudi nagibalo v stran... Max je uspel zmanjšati nagibanje letala... Letalo je enakomerno drselo navzgor, doseglo je oblake in izginjalo v njih! Desni motor je bil v dimu in plamenu... Max je vključil gasilne naprave v motorju, izključil desni motor... Ogenj je ugasnil, pod razbitimi pokrovi motorja je izhajala samo umazana pena...

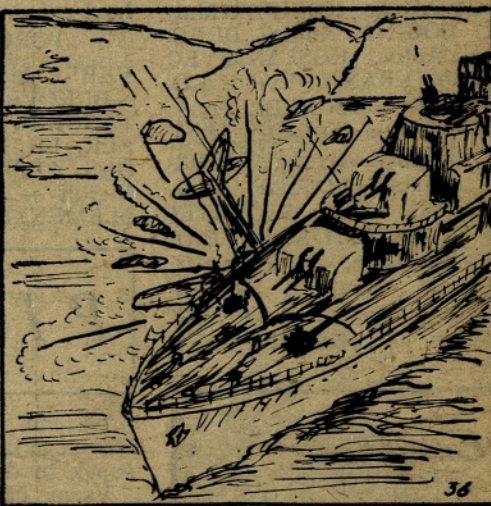
Max se je boril sam s seboj... Močne bolečine... po kolnih in nogah je čutil toplo kri... Mora vzdržati...!

34. Samo da ne izgubi zavesti... to ga je znova hrabilo... Zmanjšal je kot vzpenjanja, z levim motorjem je mirno prebijal debele sloje gostih oblakov. Mora se prebiti... mirno in strpljivo navzgor... nad oblake! Oblaki se redčijo... med oblaki se že pojavljajo čistine! Večne dolge so bile te minute leta skozi oblake. Max pa je vzdržal, če tudi z zadnjimi napori je končno prišel iz oblakov! Tu in tam mrke in sovrážne iz oblakov štrlijo samo posamezni vrhovi norveških planin...

35. Nad morjem oblakov je Maü napravil zaobrat za 180° na leto... Grobo je ocenil svojo približno pozicijo... Posamezne eksplozije protiletalskih granat nad oblaki so mu jasno povedale da se nahaja visoko nad fjordom... nad peklom in ognjem ki divja spodaj pod njim! Levi motor normalno deluje, letalo leti nad oblaki proti vходу v Ofet fjord, proti otoku Barrey... Max v svojih bolečinah razmišlja... Kaj se je zgodilo z ostalimi letali... Kaj je z nemškim tankarjem...?

36. Med tem ko je Max Guede letel skozi in nad oblaki je v fjordu z nezmanjšano silo trajal napad, obupen napad vseh preostalih letal... Nemci so se z vsemi silami srdito in obupno branili! Nemški lovci so z vso srditostjo preletali med iztreliki granat, napadali vse Mesquitese, ki so se prebijali k tankerju. Zadet Mesquitos je z vsemi svojimi raketami vletel v oboroženo patrolno ladjo in z njo vred potonil! Ena zona ognjene zavese je tako bila uničena, prehod je bil olajšan...!